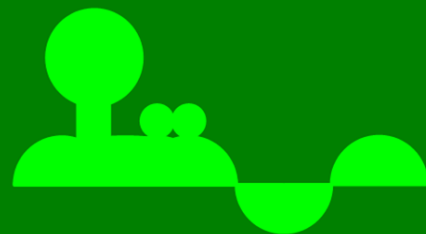

Nieuwsbrief

Landschapsbeheer Oss | Maart 2020 | Jaargang 21 | Nummer 81

Contact

Landschapsbeheer Oss

Tolstraat 3
5342 NH Oss
I www.landschapsbeheer-oss.nl
E info@landschapsbeheer-oss.nl

Voorzitter

Harry Peters
T 0653130585
E voorzitter@landschapsbeheer-oss.nl

Secretaris

Hanny Wagemakers
T 06-18353309
E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

Penningmeester

Jan Ploegmakers
T 0412-641500
E penningmeester@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie, Werving & Vrijwilligerscontact

Dick Roza
T 0412-642368
E pr@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie & Website

Richard Ceelen
T 06-54218521
E redactie@landschapsbeheer-oss.nl

Juridisch Adviseur

Maarten Furnée
T 0412-454204
E juridischadviseur@landschapsbeheer-oss.nl

Werkplaats Natuur, Landschap & Cultuurhistorie

Henk Smouter (Projectcoördinator)
T 06-54288252
E hs@werkplaatsnlc.nl

Coördinator Beheer

Tonnie van Hooff (Projectcoördinator)
T 06-37456820
E tvh@werkplaatsnlc.nl

Beheerder Tolstraat

Eric Megens
T 06-12191210
E beheerder@werkplaatsnlc.nl

Landerij VanTosse

Hanny Wagemakers
T 06-18353309
E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

Administratie

Henk van den Oever
T 0412-633443/06-22331836
E Administratie@landschapsbeheer-oss.nl

De Stichting Landschapsbeheer Oss is gevestigd te Oss en ingeschreven bij KvK Oost-Brabant onder nummer 17105068 Rabobank Oss, NL94 RABO 0170 4198 94

Landschapsbeheer Oss

Inhoudsopgave

Peelrandbreuk in Oss	2
Veel bomen en struiken te planten	2
Aankoop natuurgrond Erfdijk	3
Markten en evenementen	4
Verslag van nieuwe vrijwilliger	4
Drie jubilarissen bij Landschapsbeheer	4
Ed en Willem, twee verslagen bevers	5
Jaarverslag 2018	5
Voorzitterswisseling	6
Kerstlunch Tuingroep	6
Landschapsbeheer Oss op "Kerstmis op de Keien"	6
Vleermuizenkelder Zwarte Veld Geffen nu al bewoond	7
Samenwerking Landschapsbeheer Oss en IVN-Oss	7
Pontjesdagen	8
Gaan Maas en Waal weer samen stromen?	8
Rijsvennen ingericht	9
Gedoneerde lindebomen Lithoijen	9
Honderden wilgen geknot	10
Schitterende werkdag Olijfstraatje Lithoijen	10
Belang organische stof in bodem	11
Aftrap 50-jarig jubileum NME-centrum Elzenhoek	11
Kort Nieuws	12
Werkgroep Landschapsbeheer	19

Colofon

Nieuwsbrief Landschapsbeheer Oss

Maart 2020, jaargang 21, nummer 81, oplage 600.

Redactie

Richard Ceelen, Dick Roza, René van Dorst, Jan Oomen
Email: redactie@landschapsbeheer-oss.nl
Redactieadres: Braakstraat 46, 5345 XB Oss
Druk: Kluytmans Drukwinkel bv Oss

Kopij

De sluitingstermijn voor kopij voor de volgende nieuwsbrief is 1 juni 2020.

Foto's voorpagina

Boven: Olijfstraatje Lithoijen voor het knotten (foto: Frans Heeren)
Linksonder: wilgenknotten in Dieden (foto: Dick Roza)
Rechtsonder: wilgenmijt aan de Meerdijk (foto Dick Roza)

Wegens corona zijn alle activiteiten van Landschapsbeheer Oss afgelast

I.v.m. de richtlijnen van het RIVM betreffende het coronavirus zijn alle activiteiten van Landschapsbeheer Oss gestaakt. De landschapswerf en de tuinderij zijn gesloten.
Ook de Landelijke Opschoondag op 21 maart is geannuleerd.

Wij laten ons leiden door de landelijke en provinciale richtlijnen en adviezen.
Indien er nieuwe ontwikkelingen zijn houden wij u op de hoogte.

Bestuur Landschapsbeheer Oss

Peelrandbreuk in Oss

Het grondgebied van de gemeente Oss omvat de noordelijke begrenzing in Noord-Brabant van het geologisch belangrijke gebied van de Peelrandbreuk. Diverse breuklijnen lopen door het grondgebied van Oss waaronder de belangrijke overgang van de Peelhorst (het Peelploek) en de Roerdalslenk.

Twee projectvoorstellen ingediend

Op diverse plaatsen in Noord-Brabant is deze overgang duidelijk aan de oppervlakte zichtbaar, bv in Uden waar het verschijnsel wijst het belangrijkste zichtbare kenmerk is van de verstoring in de ondergrond.

Helaas zijn oppervlakteverschijnselen verder naar het noorden (Oss) door zand- en kleiafzettingen van de Maas onder een dikke deklaag van zand en klei gemaskeerd. Desondanks zijn er diverse landschappelijke kenmerken te benoemen die in verband kunnen worden gebracht met de aanwezigheid van de breuken in de ondergrond.

In het kader van de subsidieregeling "Zicht op Wijst-Geo-Park Peelhorst" heeft Landschapsbeheer Oss twee projectvoorstellen ingediend bij de provincie Noord-Brabant. Het eerste project 'Langs Horst en Slenk' richt zich op het markeren van de Peelrandbreuk in het landschap in de gemeente Oss.

In het tweede project "Fietsroute Breuklijnen en oude religies" willen we de verbinding tussen de Peelrandbreuk en oude religieuze plekken in woord en beeld zichtbaar maken door een fietsroute langs deze markante plekken.

Het project "Langs Horst en Slenk"

Op verschillende plaatsen in de gemeente Oss gaan we de Peelrandbreuk markeren in het landschap door de aanleg van bomenrijen, houtsingels en palenrijen. Op deze wijze wordt landschap en geologische informatie toegankelijk en informatief. Op deze plaatsen wordt tevens een informatiepaneel geplaatst. In aanmerking komen: Het Arboretum Geffen, Landerij VanTosse, het Vorstengraf met grafheuvelterrein Zevenbergen, het Willibrordusputje, het Herperduin, Megen en de Tempel van Kessel.

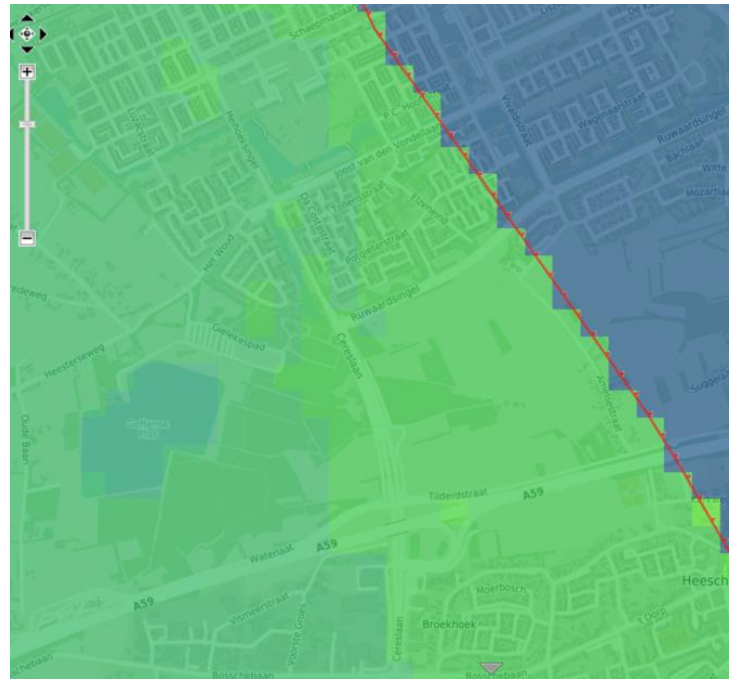
Peelrandbreuk door Landerij VanTosse (Oss-zuid)

Het project "Fietsroute Breuklijnen en oude religies"

Door middel van een fietsroute, infopanelen en landschappelijke kenmerken willen we de logische verbinding tussen de Peelrandbreuk en oude religieuze plekken als bijvoorbeeld het Willibrordusputje, het Vorstengraf, Paalgraven en de Tempel van Kessel in woord en beeld zichtbaar maken en hiermee de bekendheid en herkenbaarheid van beiden vergroten. Deze fietsroute (55 Km) voert langs diverse bijzondere locaties in de gemeente Oss, waarbij de verbindende factor de Peelrandbreuk is. De combinatie van het zichtbaar maken van het breukenstelsel en de reden waarom juist deze religieuze plekken op de rand van een breuk liggen is zeer interessant.

Door de route digitaal aan te bieden via de app "Maasverhalen" van het Waterschap Aa en Maas en Gemeente Oss kunnen we het verhaal in 3-D vertellen en ontsluiten. Gebruikers van de app kunnen digitaal in de bodem kijken. Op deze wijze wordt landschap en informatie toegankelijk.

Ten tijde van het schrijven van dit stukje is de subsidie voor het eerste project reeds toegekend en we verwachten dat ook het tweede project gehonoreerd zal worden.

Grens Peelhorst en Roerdalslenk (blauw/groen) in de Landerij VanTosse (Oss-zuid)

Henk Smouter

Beste lezer

Voor u ligt weer een mooie en extra dikke nieuwsbrief, vol met nieuws over Landschapsbeheer Oss en informatie over de natuur en de recreatie in onze regio.

We wensen u veel leesplezier en wijzen u speciaal op de artikelen over de Peelrandbreuk, de aankoop van natuurgrond aan de Erfdijk in Herpen, de inrichting van de Rijsvennen en de informatie over het project Dorpslandschap Lithoijen.

Dick Roza

Aankoop natuurgrond Erfdijk

De inrichting van de Ecologische Verbindingszone Erfdijk/Munse Wetering in de periode 2007-2010 was een van de grotere landschapsinrichtingsprojecten in Oss waar Landschapsbeheer Oss aan heeft bijgedragen.

leefgebied en migratieroute creëren

Vrijwilligers die er destijds aan hebben meegewerkt herinneren zich nog wel de vele dagen die we daar hebben doorgebracht met de herinrichting van de dijk zelf, vooral het vele zaagwerk, het uitbaggeren van het Lindenwiel en het Ruttewiel, het aanplanten van inheems bosplantsoen en het herstel van het dijklichaam. Dit alles om een zo optimaal mogelijk leefgebied en migratieroute voor bepaalde dieren te creëren, zoals bijvoorbeeld de das. Voor de watergebonden dieren is er veel geïnvesteerd in het opschonen van bestaande poelen, de reconstructie van de Erfdijkse Wetering met ecologische oevers en de inrichting van bloemrijke weides met amfibieën poelen.

Dat dit tot een voor ieder bevredigend resultaat heeft geleid leek duidelijk. Ook het na de aanleg zo belangrijke beheer is door Landschapsbeheer Oss opgepakt om vooral te bewaken dat de doelstellingen die men destijds voor ogen had in stand werden gehouden.

onverwachte wending

De twee bloemrijke hooilanden met de amfibieënpoeien, voorheen eigendom van de Dienst Landelijk Gebied (DLG) werden overgedragen naar de provincie vanwege de opheffing van DLG. In eerste instantie niet eens zo verontwaardigd ware het niet dat de provincie een aantal jaren geleden besloot deze percelen in de openbare verpachting te zetten. Daarmee dreigde het door ons ingezette beheer in andere handen te vallen, met allerlei onzekerheden van dien.

We hebben dit destijds weten te voorkomen door de percelen zelf te gaan pachten, weliswaar tegen pachtkosten, maar belangrijk was het beheer te kunnen continueren. Helaas kwam er een tweede streep door de rekening toen de provincie vorig jaar besloot de percelen in de openbare verkoop te doen, waarmee het beheer wederom in gevaar kon komen. Aankopen door de gemeente lag voor de hand, maar de provincie moest de verkoop zonder voorkeur aanbesteden.

Wat nu te doen

De gemeente liep niet erg warm en om toch alle inspanningen van de voorgaande jaren veilig te stellen hebben we als Landschapsbeheer Oss besloten om dan maar zelf op de gronden in te schrijven. In januari werd de gunning bekendgemaakt en bleek dat onze bieding is gehonoreerd. Daarmee zijn we nu, min of meer uit nood geboren, eigenaar geworden van twee waardevolle natuurgebiedjes van bij elkaar 1,7 ha, waarmee we in ieder geval een belangrijk onderdeel van de ecologische verbindingzone hebben veiliggesteld. Graag hadden we gezien dat we het budget anders konden besteden, maar dit was voor ons (en de natuur) op het moment de beste oplossing.

Henk Smouter

Haardhout te koop

Los gestort €50 per m³

Gestapeld €75 per m³

De haardblokken zijn af te halen op dinsdagmorgen van 9.00 tot 12.00 uur op onze Landschapswerf aan de Tolstraat 3, 5342 NH Oss.

Markten en evenementen

Dit jaar willen we meer aandacht gaan besteden aan de markten en evenementen. Immers, deze activiteiten zijn van groot belang om de naamsbekendheid van zowel Landschapsbeheer Oss als de Landerij VanTosse onder de aandacht te brengen.

Meer menskracht nodig

Waar het zich de laatste jaren meestal concentreerde op de verkoop van producten uit de Landerij VanTosse (heel belangrijk) is zeker zo belangrijk om onze overige activiteiten onder de aandacht te (blijven) brengen. Nu deden we dit een aantal jaren geleden al, denk maar eens aan onze succesvolle deelnames aan bv de Maashorstfair. Maar toen deze niet meer gehouden werd is de aandacht om de activiteiten van Landschapsbeheer Oss te promoten verslapt. Terwijl we zoveel te vertellen hebben!

Mooi voorbeeld van een totaaloptreden was natuurlijk de deelname aan Effe naar Geffe vorig jaar. Zo moet het dus, alhoewel we hier wel heel groot uitpakten.

Maar zoals met al onze activiteiten: we kunnen het alleen goed ten uitvoer brengen als we voldoende menskracht op de been kunnen brengen. Dus bij deze een dringende oproep: we willen graag een Werkgroep Markten en Evenementen in het leven roepen die bereid is de markten en evenementen voor te bereiden, te bemensen en vooral ook willen meedenken op welke wijze we ons optimaal kunnen presenteren.

Je kunt je opgeven bij Henk Smouter (hs@werkplaatsnlc.nl) die de coördinatie van deze werkgroep op zich zal nemen. Ook kun je je naam bijschrijven op het mededelingenbord in de tuin.

Henk Smouter

Verslag van nieuwe vrijwilliger

Vrijdag 24 januari 2020 - Na wat opstartproblemen (ik had me al in november aangemeld) was vandaag de eerste dag voor mij als vrijwilliger bij Landschapsbeheer. Via de mail hadden we te horen gekregen dat we knotwilgen gingen snoeien ten westen van het Ossermeer op de Meerdijk.

Bruggetje naar de wilgenmijt (foto Tonnie van Hooff)

Om 9 uur verzamelden zich een flinke groep mensen en kregen we een korte uitleg van de werkzaamheden.

Deze dag waren er maar liefst 3 vrijwilligers voor het eerst. Daarna werden de veiligheidshelmen en de gereedschappen uitgedeeld. De groep verspreidde zich en als vanzelf ging iedereen zijn ding doen. Als eerste begon ik de gesnoeide takken te verzamelen en te stapelen op een reeds bestaande wilgenmijt. Later werd er besloten om een tweede wilgenmijt ernaast te gaan formeren. Omdat ik alle facetten van het werk wel eens wilde proberen en ik een takkenschuur in mijn handen kreeg, ging ik dat maar eens doen. De lange rechte wilgentakken moesten ontdaan worden van de zijtakken en apart gelegd voor de Landerij VanTosse. Daarvan wordt een vlechthaag als omheining gemaakt om de tuinen. Ik voelde me echt een Lennie van de Takkenschuur, haha. Om 10.30 uur was het tijd voor koffie met een koek. Als je dan zo even gaat zitten en gezellig kletst met iedereen voel je op een gegeven moment wel de kou opkomen! Daar had ik voor de pauze geen last van gehad. Het was dus niet erg om weer te beginnen, want binnen een mum van tijd heb je het weer lekker warm van al het sjuuwwerk. Na de onderbreking ging het snoeiwerk verder de Meerdijk in en werd er nog een nieuwe wilgenmijt gemaakt. Ik heb in de 2e helft vooral met de wilgentakken gesjouwd om die op een hoop te leggen, zodat ze op 1 punt over een sloot gegooid konden worden voor de nieuwe wilgenstapel. Ook kom je natuurlijk allerlei afval en plastic rommel tegen langs de weg en in de sloten, dus dat verzamelen we ook meteen in een zak om afgevoerd te worden. Verder ben je natuurlijk heerlijk in de buitenlucht bezig en doe je daarnaast ook nog nuttig werk voor de natuur en alles wat er leeft. Omgang met een groep gezellige en gemotiveerde mensen is natuurlijk ook fantastisch.

Een geslaagde dag die voor herhaling vatbaar is.

Marga

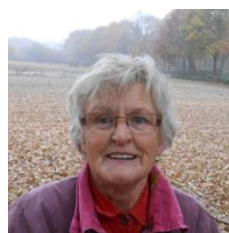
Drie jubilarissen bij Landschapsbeheer

Bij het nakijken van ons kaartstelsel zagen we dat er weer drie van onze vrijwilligers moeten worden gefeliciteerd vanwege het aantal dienstjaren dat ze bij ons vol maakten.

Nog vele jaren!

Ten eerste Riet de Klein uit Heesch, die haar eerste stappen bij ons zette op 5 november 2005 en nu dus al bijna 15 jaar lang een graag geziene medewerker is, zowel in het veld bij de natuurwerkgroep als op de Tolstraat, waar ze een scala van speciale werkjes doet. De tweede jubilaris is Huub Raijmakers uit Oss, die op 8 oktober 2015 voor het eerst kwam meewerken en dit jaar dus zijn 10-jarig jubileum viert. Ook Ed Rozie, die zijn vrijwilligerstaken op 23 oktober 2010 startte en in de tuinderij werkt, maakt dit jaar zijn 10 jaar vol. Alle drie de jubilarissen feliciteren we hierbij van harte voor de inzet bij onze organisatie en we hopen dat ze nog heel lang actief zullen zijn bij ons.

Dick Roza

Riet

Huub

Ed

Ed en Willem Twee verslagen bevers

W: Hey die Ed, heb je het een beetje naar je zin hier bij de Hertogswetering?

E: Naa, ik weet het nog niet zo, Willem. Is nog effe wennen. Ben net uit de Biesbosch hierheen komen zwemmen. Ik dacht een rustig plekkie gevonden te hebben.

Maar Willem, wat is hier aan de hand, joh? Ik lag vorige week lekker nog een beetje uit te slapen, komen er mensen langs mijn burcht. Struinen daar een partij door die griendjes. Staat er daar zo'n wijsneus als Wicky de Viking toch zeker een half uur aan zijn neus te krabben bij die boom die we aan het omknagen zijn en loopt weer weg. Verdomd als het niet waar is, de volgende dag komt ie terug met iemand met een fototoestel.

W: Ja Ed, ik heb ze ook gezien. Mijn tanden waren net weer een beetje aan een opknappbeurtje toe. Begonnen weer wat lang te worden. Je weet wel, ik kon eigenlijk niet lekker meer eten.

Hoor ik die 2 mannen zeggen dat bevers beschermd zijn, en dat onze boom gevaarlijk is.

E: Die eik? Gevaarlijk? Echt waar? In mijn ogen zo degelijk en stevig als wat, perfect om mijn burcht te verbeteren en te decoreren.

W: Luister, die 2 goochermerds vonden dat die boom te dicht bij het water stond. Als wij hem zouden vellen, zou hij in het water komen. Nou, rasechte amateurtjes. Kennen niks van onze valtechnieken. Wij kenne dat ding ook schuin laten vallen, zodat hij niet in het water komt. Maar goed. Hij ligt nu om. Van de ene kant handig. Hoeven we zo die takken maar weg te sjouwen. Van de andere kant, zitten wij hier mooi met lange tanden te kijken.

E: Ja, klopt. Hij legt. Heb je er wat van meegekregen hoe dat is gelopen? Eerst komen er op vrijdag 2 busjes, 2 auto's van Landschapsbeheer en een zooi mensen op de fiets. Potjandorie, het waren er meer als vliegen op een, nou ja, je weet wel. Een stukkie verderop, in dat wilgenlaantje, knippen ze er een paar en pakken vervolgens weer in. Nog niet eens een volle dag gewerkt. En urenlang dat aggregaat aan de gang. Een herrie! Die koffiepauze zag er wel weer leuk uit, op zich. Maar ze ruimden die takken maar half op. Wat ik dan wel waardeer is dat ze van die takken voor ons wat mijten hebben gebouwd. Lekker om te schuilen.

De dinsdag erna komen ze terug, met wat minder vliegen, hahaha, zullen we maar zeggen. Een aantal lopen de boel nog wat op te kuisen. Laden wat takken op, hoorde iets over vlechtwerken bij de tuin.

Maar er liepen er ook 2 bij in een oranje kloffie, met een kruiwagen en wat van die dingen, waar onze tanden ja-loers op zijn. Schitterende apparaten, als ze het doen, hè.

W: Ja, heb ze zien lopen. Liepen eerst een beetje op en neer. Roept die ene dat ie onze boom heeft gevonden. En ik lag daar net onder die struik. Heb die 2 met die turbo-tanden eens in de gaten liggen houden. Touw aan onze

boom. Wat gefriemel aan dat apparaat, en dan..... HERRIE! God gloeiend. Hoor ik die ene vloeken! Zijn turbo-tanden kapot. Pukt zijn handeltje tussen onze boom uit, pakt nog zo'n turbo-tanden-apparaat en maakt ons klussie af. Boom plat. Het leken wel van de wild-life-rangers. Foto maken, je kent dat wel. Wel tof van ze dat ze de takken een beetje kort maakten, zodat wij ze dan weer makkelijker kunnen sjouwen. Even later vertrekken ze met z'n tweeën. Ik dacht rust gekeerd. Nu kan ik de takken naar mijn burcht gaan slepen.

E: Ja, dat dacht je. Na een regenbuitje komen er een aantal weer die griendjes ingelopen, ja met meer dan 2, dat weet ik zeker. Beginnen ze die dikke delen op te pakken en weg te sjouwen. Stelletje klunzen. Lopen te hijgen als een paard.

Ben trouwens benieuwd wanneer ze die andere wilgen een beetje netjes komen knippen. Dat ze zo er maar een paar doen, dat ziet er toch niet uit. Prutsers en saboteurs zijn het.

W: Helemaal mee eens.

Maar Ed, heb je ook gehoord dat ze over een paar weken, zeg zo rond 21 maart met nog veel meer man de natuur in trekken. Gaan ze onze omgeving helemaal netjes maken. Hoop dat die lui, die altijd die zooi bij het bankje achter laten, er ook bij zijn. Flessen uit de natuur. Blikjes eruit. Roken doen we niet, dus peuken er ook uit. Zakken lege chips eruit. O, jongen wat zullen wij een mooi stukkie natuur hier krijgen.

E: Geweldig. Mooi initiatief. Nou ga er weer van tussen. Groetjes aan Marta.

W: Jooow, doe jij de groetjes aan Myra. Later!

Dumarais

Jaarverslag 2018

In december is het jaaroverzicht 2018 van Stichting Landschapsbeheer Oss, Stichting Werkplaats NLC (Natuur Landschap en Cultuur) en Stichting Landerij VanTosse verschenen.

Jaarverslag inzien

Secretaris Leo de Hoogt van Landschapsbeheer Oss heeft, samen met de secretarissen van de beide andere stichtingen, van het jaar 2018 een heel overzichtelijk 50 pagina's groot verslag gemaakt. Het verslag is verlucht met een 9-tal fraaie foto's van activiteiten van de drie stichtingen en gecomplementeerd met een duidelijke overzichtskaart van alle beheersgebieden waarin we actief zijn. Geïnteresseerden kunnen het jaarverslag inzien op dinsdagochtend van 9.00 tot 12.00 uur op onze werf aan de Tolstraat 3 in Oss en op dinsdag- en donderdagochtend in het huis Cumberland van Landerij VanTosse aan het Laantje van Cumberland in De Stelt in Oss. Het jaarverslag kunt u bekijken op www.landschapsbeheer_oss.nl/organsatie/anbi.

Dick Roza

Voorzitterswisseling

Op 1 januari 2020 is Gerard Gerrits teruggetreden als voorzitter van Stichting Landschapsbelang Maasdonk.

Ontplooien overhoekjes

Samen met Martien van Niftrik en Fons Sommers heeft hij in 2003 aan de wieg gestaan van de oprichting van LBM. Voordien was hij als vrijwilliger actief bij Landschapsbeheer-Oss, maar vond dat hij als inwoner van Geffen, dat destijds deel uitmaakte van de gemeente Maasdonk, voor zijn eigen omgeving en gemeente meer van betekenis zou kunnen zijn. In zijn tijd van 17 jaar voorzitterschap heeft hij menig initiatief ontplooid om zogenaamde overhoekjes bij de gemeente los te weken om die te kunnen omzetten in natuurgebiedjes. Te denken valt hierbij in Geffen aan het Zwarte Veld aan de Oude Baan, in Vinkel het natuurgebiedje met vleermuizenkelder aan de Coppensdijk tezaamen met het herstel in oude luister van het Kerkdekske, het natuurgebied aan de Rekken langs de A59 met het kunstwerk en het natuurgebied waarop momenteel de Vinkelse molen de Zwaan wordt gebouwd. Ook het gebiedje aan de Heuvelstraat in Nuland is mede door zijn inbreng ontstaan evenals dat van de Polderkerk op de hoek van de Kerkdijk en de Nulandse straat en de Papendijk nabij de Rijksweg.

Paradepaardje Geffens Veld

Het meest in omvang en ook zijn paradepaardje is de ontwikkeling van natuurgebied het Geffens Veld in 2006. Dit met het hierin opgenomen Ivo van Dintherpad als bewegwijzerde wandelroute en de in brons gevatte gedichten op plaquettes, die men onderweg tegenkomt. Kortelings heeft in dit gebied en aansluitend bij de molen Zeldenrust, samen met LBO, een uitgebreide aanplant van bomen en struiken plaatsgevonden, dit in het kader van de verbetering van het buitengebied van Oss. Door aankoop uit deze middelen zal aanvullend hierop in de nabije toekomst een aanliggend groot perceel in nieuwe natuur worden omgezet.

Dit alles is mede door de grote inbreng van Gerard Gerrits tot stand gekomen en wij zijn als LBM hem daarvoor erg dankbaar.

Dat de oeverwaluwand aan de rand van de Geffense plas hier niet uitgebreid voor het voetlicht wordt gebracht zal hij ons vergeven.

Zijn functie is overgenomen door Jan Glaudemans uit Vinkel. Samen met penningmeester Rien van Nistelrooij en secretaris Rob Boumans vormt hij het nieuwe bestuur van Stichting Landschapsbelang Maasdonk.

Rob Boumans

Gerard Gerrits

Jan Glaudemans

Kerstlunch Tuingroep

Op 17 december jl. hebben ongeveer 30 vrijwilligers en stagiaires van de tuingroep van Landerij VanTosse het tuinseizoen afgesloten met de traditionele kerstlunch in huisje Cumberland.

Kerstlunch in de tuin(foto: Harry Peters)

De lunch werd verzorgd door onze eigen vrijwilligers. Er werd pompoensoep en erwtensoep (uit eigen keuken) opgediend, met worstenbroodjes en kerstbrood. Onze voorzitter Harry Peters gaf een korte terugblik op het afgelopen jaar en keek met veel vertrouwen en ambitie naar de toekomst van Landerij VanTosse. Na afloop van de lunch werd het gebruikelijke kerstpakket uitgereikt met dank aan de feestcommissie die het samengesteld heeft.

Wout

Landschapsbeheer Oss op "Kerstmis op de Keien"

Op 14 december vond op het plein voor Acropolis in Megen de kerstmarkt "Kerstmis op de Keien" plaats. Landschapsbeheer Oss was er één van de 25 deelnemers, die er hun (kerst) artikelen hadden uitgesteld.

Helaas drie uur eerder afgelopen

Alle kramen waren voorzien van feestverlichting, er was livemuziek, glühwein en erwtensoep. De sfeer was opperbest, ondanks het mindere weer. Landerij vanTosse had, met als bemanning Wout van Zuilichem en Jos Koolen, zijn eigen markttent opgebouwd om haar diverse producten te presenteren en aan de bezoekers te laten proeven. Naast de diverse cranberryproducten heeft onze JAM-groep nieuwe jams en sauzen ontwikkeld van fruit en bessen uit eigen tuin, zoals:

- Siberische honingbessenjam (de bes is eind april, begin mei al rijp)
- Josta bessenjam
- pruimenjam
- ananaskersenjam
- mispeljam
- kruisbessenjam
- zwarte bessengelei
- rode bessensaus
- kweeperensap

De bezoekers verbaasden zich over het gevarieerde assortiment dat wij presenteerden. Van de proeverij werd gretig gebruik gemaakt. Rond 18.00 uur werd het weer zó slecht, dat de organisatie het niet verantwoord vond om door te gaan en werd de markt beëindigd. Drie uur eerder dan de bedoeling was. Alle deelnemers werden daarna in Acropolis voorzien van soep en broodjes. Een compliment voor de organisatie! Volgend jaar zijn we weer van de partij!

Wout

Vleermuizenkelder Zwarte Veld Geffen nu al bewoond

Links naast het fietspad, dat voert van de Oude Baan naar de Joodse begraafplaats in Geffen, ligt een mooi natuurgebiedje, in de omgeving bekend onder de naam het Zwarte Veld. In het voorjaar staan de fruitbomen langs dit pad in volle bloei en in de zomer bewegen de aren van het roggeveld speels in de wind.

Natuurgebiedje met allure

Een kruidenstrook kleurt het landschap in al haar pracht. Midden in dit korenveld dan weer een eiland met houtopstand met links en rechts houtwallen en struweel. Daarnaast een veldje kruidenrijk grasland met knotwilgen en een poel waar op de oeverrand amfibieën lekker op temperatuur kunnen komen in het ochtendzonnetje. Zowaar een natuurgebiedje met allure, maar zo is het niet altijd geweest. In 2014 heeft Stichting Landschapsbelang Maasdonk op dit uithoekje het oog laten vallen en de potentie hiervan goed ingeschat. Samen met Brabants Landschap is bij de toen nog bestaande gemeente Maasdonk een ontwerp ingediend met het verzoek dit om te zetten van een schapenweide naar natuurgebied en het als zodanig in beheer te mogen nemen. Nadat de gemeente met de plannen had ingestemd is dit in het voorjaar van 2015 ten uitvoer gebracht. Door geldgebrek moest de aanleg van de amfibiepoel even wachten, maar is enkele jaren later alsnog gerealiseerd.

Vleermuizenkelder wens

In het prille ontwerpstadium was het een grote wens van Stichting Landschapsbelang Maasdonk in het graslandje een vleermuizenkelder op te nemen, maar ook hiervoor ontbraken de geldelijke middelen.

Het project Landschapsverbetering Geffen-Oss, dat in 2018 van start is gegaan, zou misschien de mogelijkheid bieden dit plan alsnog tot uitvoering te brengen. Hiervoor is de Vleermuizenwerkgroep Noord-Brabant ingeschakeld om te onderzoeken of deze investering verantwoord is. In het door hen vervaardigde rapport valt te lezen, dat het gebied een rijke en gevarieerde biotoop kent, welke niet alleen uitermate geschikt is als jachtgebied voor de gewone grootoorvleermuis, maar ook voor de baardvleermuis en franjestaart. Deze laatste soort is in Nederland aan een opmars bezig en zijn komst zou een aanwinst betekenen in het gebied.

Als aanvulling op het plan werd de aanleg van een zogenaamde keverbank aangeraden, welke door zijn vele bloemen de rijkdom aan insecten vergroot, die op hun beurt weer een voedselbron betekent voor de vleermuizen. De in de nabijheid gelegen Geffense Plas is door zijn grote waterpartij een aantrekkelijk foerageergebied voor de waternvleermuis.

Onverwachte ontdekking

De vleermuizenkelder is bedoeld als winterverblijf voor de genoemde soorten, maar zal ook door vlinders en mogelijk salamandersoorten worden aangedaan. Het stabiele winterverblijf staat, samen met de eromheen liggende biotoop, niets in de weg voor een mooie ontwikkeling van de vleermuizenpopulatie in deze omgeving. Het project is, na goedkeuring van de gemeente Oss, eind 2018 in uitvoering gebracht en geheel bekostigd uit het Groenfonds Geffen, welke onderdeel uitmaakt van het project Landschapsverbetering Geffen-Oss.

Oktober vorig jaar zijn aan het plafond van de kelder dakpannen en speciale blokken verlijmd, die dienen als houvast voor de vleermuizen. Met het hangen van een ingekorte toegangsdeur werd het project afgerond.

En nu al kan er voor deze inspanningen een resultaat worden gemeld. Tijdens een controlerende door de Vleermuizenwerkgroep werden begin januari een tweetal grijze grootoorvleermuizen aangetroffen. Dit was een totaal onverwachte ontdekking en geeft grote verwachtingen voor de toekomst.

Rob Bouwmans

Vleermuizenkelder op het Zwarte Veld (foto: Rob Bouwmans)

Samenwerking Landschapsbeheer Oss en IVN-Oss

Eigenlijk een beetje vreemd, dat er een artikeltje geschreven moet worden over de samenwerking tussen Landschapsbeheer Oss en IVN-Oss.

Koppen bij elkaar steken

Die twee horen toch als ijverige werkbijeen en verklarende deskundigen bij elkaar. Dat weten beide lokale organisaties ook wel, maar toch wisten ze elkaar maar moeilijk te vinden. Inmiddels is daar verandering in aan het komen, beide besturen hebben zoals dat heet "de koppen bij elkaar gestoken", waarna ieder voor zich intern met hun achterban heeft beraden hoe een verregaande samenwerking vorm te geven. Beide voorzitters gaan gezamenlijk in de volgende edities van de Nieuwsbrief en van het IVN-blad "Inzoemen" uitvoerig gewag doen van deze samenwerking.

Tonnie van Hooff

Pontjesdagen

Zigzaggen over en langs Maas

Dit jaar worden in het weekeinde, wanneer de fiets- en voetveren weer gaan varen, de eerste Pontjesdagen georganiseerd. Op 2 en 3 mei kun je te voet of per fiets zigzaggend het gebied tussen Woudrichem en Wijchen verkennen. Totaal kan men gebruik maken van de twaalf pontjes, die je, die dag, voor slechts € 0,50 per persoon naar de overkant brengen.

Totaal is het traject van Woudrichem tot Wijchen ruim 90 Km lang. Tussen alle pontjes worden tal van routes voorgesteld die de mooiste plekken in dit gebied aangaan en regelmatig via een van de pontjes beide Maasoeveren verbinden. Op de eerste plaats richt men zich op de mensen uit het gebied zelf, inclusief de steden 's-Hertogenbosch, Oss, Wijchen en Nijmegen, die verleid worden de gebieden wat verder weg te ontdekken.

Van Slot Loevestein via Woudrichem naar Heusden en weer naar Kasteel Ammersoyen, naar de zandmeren bij Kerkdriel, naar Rossum/Heerewaarden, naar Lith of toch maar Alphen, bij Oijen weer oversteken en via Hemelrijkse Waard langs kasteel Oijen naar Megen en vandaar weer oversteken naar Appelteren om museum den Tuut of de tui- nen te bezoeken om via Batenburg weer over te steken naar Demen, door naar Ravenstein om daar via het veertje naar Niftrik over te steken en via de Loonse Waard naar het museum in het kasteel van Wijchen te gaan. Natuurlijk kan men ook kiezen voor een kleiner rondje in een deel van het gebied. Er zijn volop keuzemogelijkheden met programma's die voor iedereen wel wat te bieden hebben. Onderweg zijn er een groot aantal ondernemers waar men even uit kan rusten op het terras onder het genot van een hapje en drankje. Ondernemers die meedoen hebben allen een aantrekkelijke actie. In een aantal historische stadjes kan men met een stadsgids rondwandelen. Voor de echte natuurliefhebber zijn er ook een aantal struinroutes uitgezet waar men bij wijze van spreken met de voeten door de Maas kan struinen.

Natuurlijk is dit te veel voor een dag, maar iedereen kan kiezen uit de verschillende routhemogelijkheden die op een kaart zijn aangegeven. Het is de bedoeling dat dit evenement elk jaar of elke twee jaren herhaald wordt. Een volgende keer kun je dus nog altijd kiezen voor een deel van het gebied, dat je dit jaar niet hebt kunnen bezoeken. Via de site www.pontjesdag.nl kan men informatie over deze dagen vinden. Bij alle deelnemers en de toeristische informatiepunten zijn de kaarten gratis verkrijgbaar met daarop de kaart met de pontjes en interessante plekken onderweg en de verschillende programma's bij en rond de pontjes.

Wim Hoezen

Gaan Maas en Waal weer samen stromen?

Zullen de twee grote rivieren, de Maas en de Waal, die elkaar nu nog bij Fort Sint Andries, ten oosten van Zaltbommel, op 200 meter bijna raken, ooit nog eens met elkaar verenigd worden?

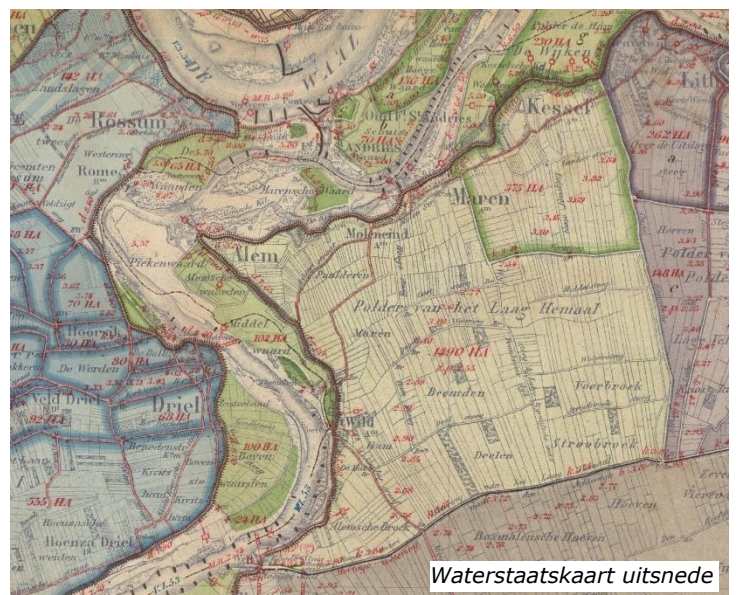
Alle neuzen zelfde kant op

Jos Rademaker (56) van Jos Rademakers Ecologie én Ontwikkeling uit Oijen, die naast zelfstandig (rivier)ecoloog, óók directeur is van ARK-natuurontwikkeling en ook tekenende voor het ontwerp en de uitvoering van de in 2017 geopende Hemelrijkse Waard, droomt er al jaren van, zo lazten we in een bericht van "Vroege Vogels" van 12 januari. Jos mocht zijn droomproject, dat hij de naam "Overstrook" gaf, ook nog eens uitgebreid toelichten in de uitzending van TV 1 op 18 januari, samen met tal van mensen uit de bestuurlijke "waterwereld". Er zijn wel eens pogingen geweest, maar die zijn gestrand. Als nu de neuzen van alle partijen die betrokken zijn - provincies, gemeenten, waterschappen, natuurorganisaties en Rijkswaterstaat - dezelfde kant op komen te staan, dan is volgens Rademakers zo'n verbinding binnen vier jaar realiteit. En dan "spoelen Maas en Waal weer tezamen", zoals in het gedicht van Hendrik Tollens uit 1855.

Beek zoals Geul Limburg

Op geen enkele plek in ons land komen twee grote rivieren zo dicht bij elkaar als bij Fort Sint Andries. Op 200 meter na raken Maas en Waal elkaar daar en bij de grote overstroming van 1995 werden ze slechts door een klein dijkje van elkaar gescheiden! Eeuwenlang was er op die plek een natuurlijke verbinding tussen de twee rivieren, maar begin 20e eeuw werden ze van elkaar gescheiden. Er werd een "afsluitdijk" aangelegd en een kanaal gegraven ten behoeve van de scheepvaart. "Brenge die verbinding weer terug" is de boodschap van Jos. Zo'n verbinding zorgt voor een dynamiek en dat is belangrijk voor zoogdieren, als de otter en de bever, en vissoorten, als de fint en de zalm. En dan hebben we het nog niet eens over plantensoorten, die van kalkrijke bodems houden en waarvan de zaden wél met de Waal worden aangevoerd, maar nu niet in de Maas terecht komen, zegt Rademakers. Het hoogteverschil tussen Maas en Waal is doorgaans een paar meter. Door een vrij lange, stromende beek aan te leggen á la de Geul in Limburg wordt het water voldoende afgeremd, volgens de ecoloog.

Dick Roza

Rijsvennen ingericht

Nadat de omvorming van de Rijsvennen van landbouwgrond naar natuur in 2009 (fase 1) en 2013 (fase 2) voortvarend was gestart, liep deze vervolgens vast op een enkel perceel dat een landbouwbestemming bleef houden.

Waterhuishouding

Dit had gevolgen voor de waterhuishouding van het hele gebied: de gewenste vernatting van het natuurgebied was onvolledig doordat de grondwatertrap afgestemd bleef op de agrarische activiteit. Pogingen om het landbouwgebied te verwerven liepen op niets uit. Pas in 2019 slaagde de provincie erin om het perceel te verwerven, waardoor de weg vrijkwam om de omvorming in gang te zetten. In januari 2020 is het nodige grondwerk uitgevoerd, waarbij de gehele voedselrijke toplaag is verwijderd en afgevoerd. Er werden laagtes aangebracht en enkele amfibiepoelen gegraven. Vrijwilligers van Landschapsbeheer Oss hebben in februari het perceel verder ingericht met ca 1300 stuks inheems bosplantsoen. Op de hogere gedeeltes wordt de vorming van een heidevegetatie gestimuleerd door het opbrengen van heideplaggen, aangevuld met heidezaad. Verder wordt een spontane natuurlijke ontwikkeling van de vegetatie voorzien, waarna het perceel aan het begrazingsgebied Herperduin toegevoegd zal worden. De inrichting van het gebied is uitgevoerd in het kader van de natuurmaatregelen N329, als onderdeel van een pakket alternatieve maatregelen wegens het niet doorgaan van het oorspronkelijk geplande ecoduct over de N329.

Henk Smouter

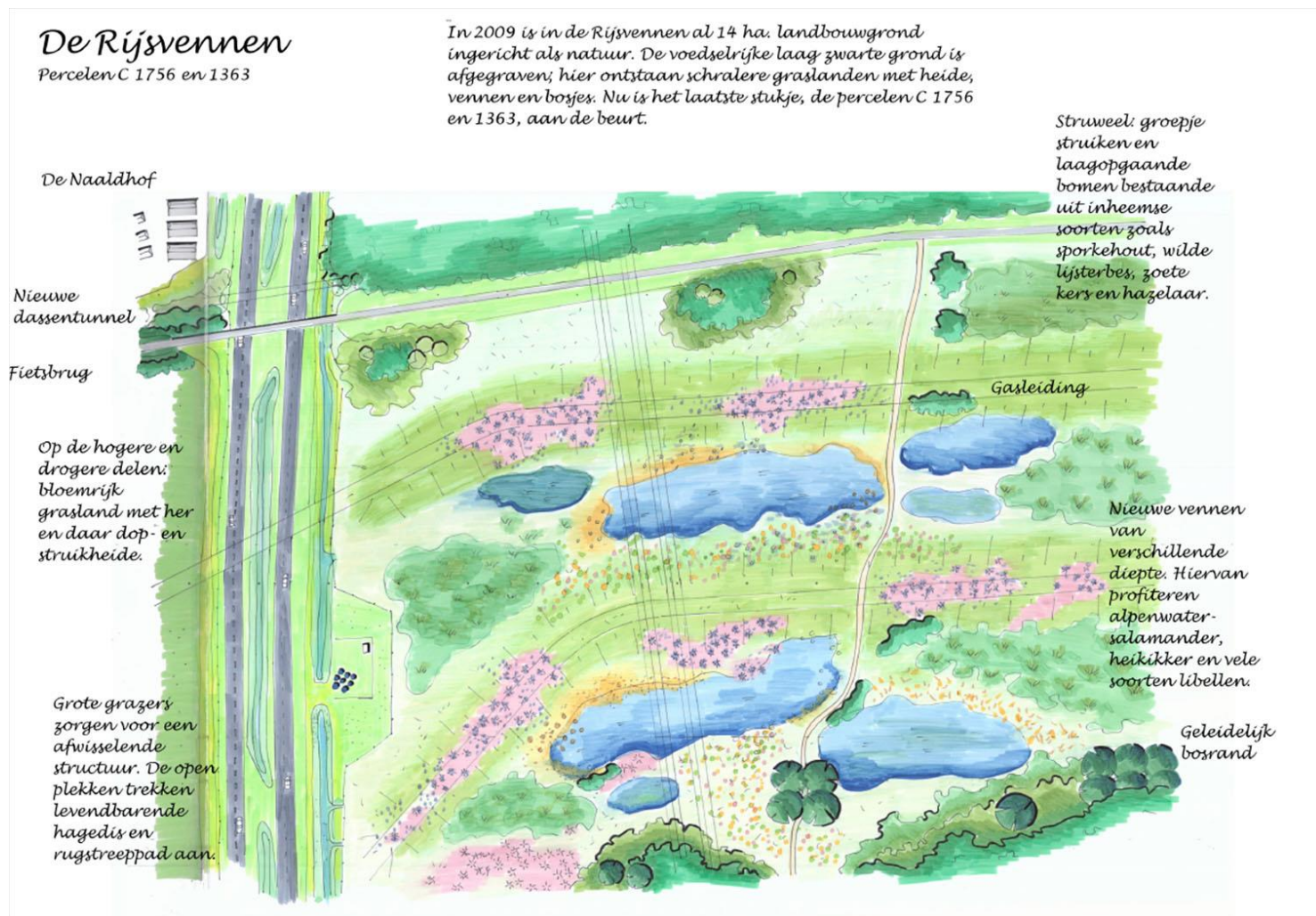
Gedoneerde lindebomen Lithoijen

Binnenkort worden in de omgeving van en óp de rabatten aan de Weisestraat in Lithoijen 10 verschillende soorten lindenbomen geplaatst.

Ecologische waarde verhoogd

Deze 10 linden zijn geschonken door Franca van Rosmalen en Hans van Heumen, schoonzus en zwager van elkaar. Zij hebben op 23 december 2019 samen een feest van het licht gegeven vanwege hun 60e verjaardag. De opbrengst van het feest wilden ze doneren aan een goed doel. Ze hebben gekozen voor de aanplant van bomen om de wereld mooier en leefbaarder te maken. Zij vinden Lithoijen een prachtig klein dorp en besloten om daar een locatie te zoeken. Samen met Landschapsbeheer Oss en de werkgroep "Dorpslandschap Lithoijen" is voor linden gekozen en deze een plek te geven in het gebied van "De Dam", waar vorig jaar de Natuurwerkdag werd gehouden. Franca en Hans spreken de hoop uit dat de gemeenschap van Lithoijen er heel lang van kan genieten. De werkgroep "Dorpslandschap Lithoijen" is heel blij met dit fantastische gebaar en hoopt met deze lindenbomen op die locatie een bijdrage te leveren aan de ecologische waarde en aan het leefgebied van bijen en insecten. Ze dankt Franca en Hans hartelijk voor hun mooie gebaar!

Uit: "Dorpennieuws Lithoijen"

Honderden wilgen geknot

In de afgelopen periode hadden we 12 werkoctenden van onze natuurwerkgroep, waarvan er één (6 januari) werd afgelast wegens de voorspelde slechte weersomstandigheden.

Olijfstraatje, kers op taart

Evenals in het overzicht in de nieuwsbrief van december stond ook in de afgelopen drie maanden het snoeien van wilgen weer centraal bij de werkzaamheden. Ditmaal waren het vooral de wilgen op de projecten Dieden en de Meerdijk, die alle aandacht kregen. Dieden kwam aan de beurt op 18 december 2019 en 15 januari 2020 en aan de Meerdijk en de Machareneweg werden maar liefst zo'n 175 wilgen geknot op 24 januari en op 12, 21 en 28 februari. Op die laatste dag werden ook verschillende door de stormen omgevallen bomen rondom het oude zwembad verwijderd met behulp van een kraan van De Koornbeemd. Andere projecten waar we werkten, waren de Bergsche Hoeve en het Geffens Veld tussen Oss en Geffen op 7 en 13 december 2019 en het Vierwindenbos, dat een opknapbeurt kreeg op 7 februari. Maar de kers op de taart was toch wel onze deelname aan de natuurwerkdag die vrijwilligers in Lithoijen op zaterdag 7 maart hadden georganiseerd in het Olijfstraatje in Lithoijen in het kader van het project "Dorpslandschap Lithoijen". Lees ook het verslag over deze dag hieronder.

Dick Roza

Schitterende werkdag Olijfstraatje Lithoijen

De werkdag op zaterdag 7 maart in Lithoijen was onvergetelijk. Onder een strakblauwe wolkeloze hemel en met een stralende zon assisteerden 27 van onze vrijwilligers een tiental bewoners van Lithoijen bij de herinrichting van het fraaie Olijfstraatje door het knotten en opnieuw aanplanten van wilgen.

Saamhorigheid tijdens werk

Het vernieuwen van de Olijfstraat was een onderdeel van het door Historicus/ontwerper Frans Heeren ontwikkelde project "Dorpslandschap Lithoijen". Frans had, om plaatselijke vrijwilligers te werven, voor de werkdag een fraaie poster gemaakt, die in het dorp was opgehangen. De werkzaamheden op deze gezamenlijke werkdag werden vakkundig begeleid door Frans Heeren en stonden - uiteraard - weer onder leiding van onze coördinator Tonnie van Hooff. Zowel onze eigen mensen als de 10 gastheren en dames uit Lithoijen hadden er veel zin in en nadat Tonnie de werkzaamheden had uitgelegd, werden de gereedschappen en helmen uitgedeeld en ging "ervaren" en "onervaren" gezamenlijk aan het werk. In een zeer ontspannen sfeer werd er doorgewerkt tot de koffiepauze, waar ruim tijd was voor een nadere kennismaking met elkaar.

Houtmijten voor grotere biodiversiteit

Pronkstuk in de pauze was de fraaie, warme "jas" voor ons koffieapparaat, die Paulien van Berlo van een werkjack gemaakt had. Na de pauze werd -mede door de toegenomen ervaring van onze gastheren en dames - nog harder gewerkt dan ervoor en werden er nog heel veel wilgen geknot en nieuwe boompjes -gemaakt van rechte wilgenstaken- geplant. Zo werd van een deel van de enkele rij wilgen weer een dubbele rij gemaakt, zoals aan het begin van het straatje. Ook werden er op drie plekken houtmijten gemaakt. Deze houtmijten zorgen voor een grote biodiversiteit aan insecten, bieden prima nestgelegenheid voor veel vogelsoorten en zijn onder aan de voet goede verblijfplaats voor egels en marterachtigen.

Voedselbos bij Olijfstraatje?

*Het Olijfstraatje is een mooi breed gras-wandelpad, geflankeerd door oude wilgen, vlier en meidoorn, dat van de Valksestraat aan de rand van het dorp met een knik naar de Molenweg loopt. Vooral in de zomer is het er schitterend, met bermen vol bloemen en kruiden. Halverwege, aan de linkerkant van het pad, bevindt zich het zogenaamde "populierenbosje," een klein begroeid perceeltje, dat recent door Staatsbosbeheer aan Landschapsbeheer werd overgedragen en dat t.z.t. door ons verder zal worden ingericht. Het leent zich bijvoorbeeld uitstekend voor een voedselbos. Hoe de wat vreemde naam Olijfstraat, die eigenlijk geen echte straat is, ooit in het buitengebied van Lithoijen terecht is gekomen, weet Frans Heeren niet. Wél dat er voeger een wijk was die Olijfwijk heette en die al voorkomt op een kaart uit 1823.

Dick Roza

Foto's: Frans Heeren

Belang organische stof in bodem

Op uitnodiging van Agrarisch Natuurbeheer Oost-Brabant sprak bodemspecialist Hans van der Staak op 22 januari over het belang van organische stof (humus) in de bodem. Een onderwerp, dat gezien de problematiek rond stikstof en CO₂, veel belangstelling heeft.

Organische stof bepaalt kwaliteit

In de grond vinden bijzonder ingewikkelde processen plaats. Ogen-schijnlijk lijkt het alsof planten vanzelf groeien. Maar in werkelijkheid hebben we hier te maken met een veelheid van chemische, fysi-sche en biologische processen. Verstoring van één ervan heeft direct gevolgen voor de groei van de planten en daarmee ook voor de dieren. Alle dieren zijn immers af-hankelijk van planten. Alleen plan-

ten kunnen het zonlicht 'vangen', CO₂ vastleggen en om-zetten in energie. Daarbij komt zuurstof vrij als 'afvalstof'. Dieren doen het omgekeerde, ze gebruiken de zuurstof en energie die planten maken en produceren CO₂.

Spons

De organische stof in de grond (humus) bepaalt voor een belangrijk deel de sponswerking van de bodem. Hoe meer humus, hoe meer sponswerking. 1% meer humus bete-kent circa 500 m³ meer water dat vastgehouden wordt. Heel belangrijk met de steeds droger wordende zomers. Per jaar valt er ongeveer een meter regen. Planten hebben ruim de helft ervan nodig. In de zomer valt er steevast te weinig water. Daarom is het zo belangrijk dat de grond voldoende bufferend vermogen heeft. Vraag: Hoe kunnen we het humusgehalte van de bodem opkrikken?

Bodemleven

Humus is goed voor het bodemleven. Je zou het niet zeg-gen, maar in de grond zitten meer kilogrammen 'dier' dan erboven. Op één hectare grond kunnen maximaal 3 koeien een jaar rond leven (circa 1800 kg/koe). In de grond leeft een veelvoud ervan. Alléén al aan wormen kan wel 4 tot 5.000 kg zitten! Hoe meer humus, hoe meer bodemleven. Door verkeerd gebruik neemt het humusgehalte af. Een-maal onder 2% (veel gronden zitten tussen 2 en 5%), dan wordt het lastig om het humusgehalte weer op peil te krij-gen.

Annie Martens

Aftrap 50-jarig jubileum NME-centrum en kinderboerderij Elzenhoek

Zondag 1 maart trapte wethouder Johan van der Schoot het 50-jarig jubileum van NME-centrum en kinderboerderij De Elzenhoek feestelijk af. Het jubileum wordt het hele jaar gevierd met allerlei activiteiten en evenementen.

Kop koffie of een spelletje

De wethouder opende, samen met de kinderen, de nieuwe koffiehoeck, die de naam "De Huiskamer" kreeg. In die kof-fiehoeck kunnen bezoekers voortaan even uitrusten na een

wandeling over de boerderij, zich opwarmen met een kopje koffie, samen een spelletje doen of een tijdschrift le-zen. Ter ere van de 50e verjaardag van de Elzenhoek wer-den gratis hapjes en drankjes uitgedeeld, konden kinderen zich laten schminken en meedoen met één van de knutsel-activiteiten. Het FOH-jeugdorkest zorgde voor de muziek.

Elzenhoek niet meer weg te denken

Al 50 jaar is kinderboerderij de Elzenhoek voor jonge en oude Ossenaren een plek om elkaar te ontmoeten, te spe-len en te ontspannen. Een plek waar heel Oss herinnerin-gen aan heeft. In de koffiehoeck is nu een fotocollage te zien van de Elzenhoek door de jaren heen. Van de opening van de kinderboerderij in 1970, de komst van het NME-centrum in 1980, de start van het educatief programma, tot de professionalisering in 2007, het behalen van het keurmerk in 2010 en de nieuwbouw in 2012. Inmiddels bezochten 150.000 kinderen, ouders en grootouders deze bijzondere plek, die niet meer weg te denken is uit Oss. Om die herinneringen te verzamelen mocht iedereen zijn of haar leukste herinnering aan de Elzenhoek op een vlag-genlijn schrijven, die werd opgehangen in de koffiehoeck. Op zondag 30 augustus wordt de 50e verjaardag van de Elzenhoek groots gevierd met een kinderboerderijfeest vol activiteiten, theater en demonstraties.

Dick Roza

Elckerlyc weer open

Avonturenspeeltuin Elckerlyc heeft op 21 februari haar poorten weer wijd open gezet voor jong en oud.

Feest op tweede Pinksterdag

Het bestuur van de speeltuin is van mening dat het niet al-leen belangrijk is dat kinderen er fijn en avontuurlijk kun-nen spelen, maar dat ook ouderen zich er thuis voelen en er even kunnen rondwandelen en er een "bakkie" kunnen doen. Daarom is de entreeprijs maar €2,- en mogen 65-plussers en kinderen tot drie jaar gratis naar binnen. Het grote Elckerlyc- feest wordt, net als vorig jaar, gehouden op tweede Pinksterdag, 1 juni. Het wordt een leuk, span-nend en ondeugend feest voor alle kinderen.

Dick Roza

Kort Nieuws

Wandelen en fietsen met Natuurcentrum Maashorst

Al jarenlang zijn er diverse wandel- en fietstochten die beginnen en eindigen bij Natuurcentrum De Maashorst in Slabroek.

Volop voor fietser en wandelaar

Het natuurcentrum probeert steeds nieuwe tochten te maken, zodat het gebied steeds beter op de kaart komt te staan en alle bijzonderheden van de Maashorst voor alle belangstellenden goed te bezoeken zijn. Zo zijn er fietstochten naar de wijstgronden, Vluchtoord uit de Eerste Wereldoorlog, een planetenfietspad, een fietspad dwars over de Maashorst en i.s.m. de Natuurbegraafplaats een fietstocht "Begraven door de eeuwen heen". Hierbij komen natuur, cultuurhistorie en het wijstverschijnsel ruim aan bod. Ook op wandelgebied komt de bezoeker volop aan zijn trekken; behalve de zes vaste wandelingen van het natuurcentrum is er een lange historische akkerdorpenwandeling, een lange wandeling naar de "Pannenkoekenbakker" in Zeeland en een nieuwe, korte wandeling naar het begrazingsgebied. Daarbij kan rekening worden gehouden met wandelaars die juist wél of helemaal geen grote grazers willen tegenkomen. (DR)

www.natuurcentrumdemaashorst.nl

Wandelen en fietsen met IVN Oss

De komende periode kunt u met IVN-Oss onder begeleiding van een natuurgids weer twee keer een natuurwandeling en één keer een fietstocht maken.

zondag 8 april

10:00 – 12:00 uur, vogelwandeling "struinen door de Hemelrijkse Waard", 4 km, vertrek: uitkijktoren aan de Oijense Benedendijk ter hoogte van de Vlierstraat in Oijen.

zondag 3 mei

10:00 – 12:00 uur, natuurwandeling "een ommetje van kapel tot kapel", 5 km, vertrek: parkeerplaats Euselingstraat in Macharen.

zondag 24 mei,

10:00 – 15:00 uur, natuurfietstocht "Dat gaat naar den Bosch toe", 35 km, vertrek: Dorpsplein in Geffen. (DR)

Wandelen met Maasland Gilde

Ook het Maasland Gilde Oss e.o. organiseert dit jaar in totaal zeven wandelingen door de natuurgebieden rondom Oss.

Raadpleeg Maasland Gilde vooraf

De wandelingen zijn altijd op een vrijdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur, zijn 5 km lang en worden geleid door IVN-gids Toon Voets. De prijs voor een wandeling is €3,- p.p. Omdat er in de loop van het jaar wijzigingen kunnen optreden, wordt geadviseerd om van tevoren even de website van het Maasland Gilde te raadplegen. De komende periode staan gepland:

Vrijdag 24 april:

in de uiterwaarden bij Keent. Start bij de brug naar Keent op de dijk bij Overlangel nabij fietsknooppunt 19.

een speciale vogelkijkdag, dus verrekijkers mee! Er wordt veel gekeken, maar minder gelopen! De tocht gaat naar het poldergebied ten zuiden van Lithoijen en men richt zich speciaal op de weidevogels. Start: via de Gewandeweg de polder ingaan en dan rechtsaf de Weisestraat in. Langs/in de berm parkeren. De gids zal iedereen in de Weisestraat opvangen. (DR)

www.maaslandgilde.nl

2020 Jaar van Wilde Eend

Hoe kan het dat één van onze bekendste watervogels al jarenlang in aantallen achteruit gaat? Daarom zal de wilde eend dit jaar dan ook eens goed onder de loep genomen worden. Vogelbescherming Nederland en Sovon hebben dit jaar namelijk uitgeroepen tot het Jaar van de Wilde Eend.

Wilde eend komt overal voor

De wilde eend is zo gewoon, dat we nauwelijks in de gaten hadden dat het er de laatste decennia langzaam steeds minder werden. Sinds 1990 is al ongeveer 30% van onze broedpopulatie verdwenen. Dit past in het plaatje van de brede afname van algemene vogelsoorten, zoals de spreeuw en de huismus. Aangezien de wilde eend in Nederland vooral een standvogel is, laten de winteraantallen een vergelijkbaar beeld zien. Men tast in het duister naar de oorzaak. De wilde eend is bijzonder opportunistisch bij het kiezen van een leefomgeving en voedsel. Je vindt hem overal waar water is: in natuurgebieden, polders en venntjes. Bij rivieren, in havens, langs de kust, maar ook in aangeharkte stadsparken, juist waar mensen zijn, daar voelt hij zich thuis. Hoe kan zo'n vogel in de problemen komen?

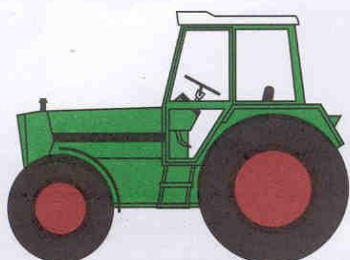
was over de jaren redelijk constant. Ook zit er weinig variatie in het aantal nesten dat succesvol uitkomt. De jachtdruk op de wilde eend is afgenomen en de overleving van volwassen vogels lijkt zelfs te zijn toegenomen. Deze ontwikkelingen kunnen de achteruitgang dus niet verklaren. Uit het onderzoek bleek dat men ook niets weet over de overleving van de kuikens tussen het moment dat ze uit het ei komen en het moment dat ze uitvliegen. Een publieksonderzoek tussen 2016 en 2019 om eenendkuikens te melden, leverde vele duizenden waarnemingen op. En nu, in het Jaar van de Wilde Eend, hoopt men de verstaalslag te kunnen maken naar de populatieontwikkeling: is de kuikenoverleving inderdaad de bottleneck voor de wilde eend? (DR)

Wisenthaar waardevol voor nesten

Uit onderzoek blijkt dat het haar van de wisenten in de Maashorst veel wordt gebruikt door zangvogels voor het maken van hun nesten.

Goede isolatie

De voorkeur voor wisenthaar is niet gek. De haren zijn wollig en zacht in vergelijking met de haren van andere grote grazers, zoals Schotse hooglanders, taurussen of koniks. De haren van de wisent zorgen voor een goede isolatie en broedtemperatuur voor de eieren. Als de temperatuur in het vroege voorjaar stijgt, verliezen de wisenten hun winteracht. De dieren schuren hun vacht tegen bomen en struiken, waardoor plukken haar losraken. Zangvogels, zoals pimpelmezen of koolmezen, zijn in deze periode druk in de weer met het bouwen van nesten en maken gebruik van de dikke winteracht. Studenten Toegepaste Biologie gaan de nesten verder analyseren en onderzoeken om te kijken of het nestmateriaal van invloed is op het broedsucces van de vogels. (DR)

LOONBEDRIJF PETER LOEFFEN

Waterstraat 5, 5374 KB SCHALJK • Tel.: 0486-461505 • Fax: 0486-464230

Vogeleldorado bij Ossermeer

Tussen de Oijenseweg en de Machareneweg, bij Het Ossermeer, de Hertogswetering, de Meerdijk en het oude zwembad komen heel veel vogels voor. Dat hebben onze vrijwilligers wel kunnen horen tijdens hun werkzaamheden daar de laatste jaren, vooral in het voorjaar!

Verrassende soorten

Maar voor de vogelaars van de Vogelwerkgroep van IVN is dit natuurgebied een waar vogeleldorado, zo bleek me uit contacten met enkele leden van die werkgroep. Wim Gremmen, met onafscheidelijke verrekijker, kom ik er fietsend en stilstaand al luisterend regelmatig tegen en ook Bas van de Kar en Liekle Nijholt zijn er veel te vinden. Van Liekle kreeg ik een lijst met alle broedende en niet broedende vogelsoorten over 2019. Van de broedende maar liefst 41 vogelsoorten en van de niet broedende, dus alleen gesignaleerde, vogels, 19 soorten. Heel veel van allebei de soorten zijn natuurlijk bij vele van ons bekend, zoals bijvoorbeeld waterhoen, meerkooi, reiger, ooievaar, knobbelzwaan, merel en roodborst. Maar op beide lijsten komen toch heel veel vogelsoorten voor die ik wel van naam ken, maar nooit gezien had, zoals nachtegaal, tjiftjaf, cetti's zanger, zwartkop, kleine karekiet, braamsluiper, tuinfluiter, bosrietzanger, roodborsttapuit en kramsvogel. Wie de volledige lijst wil hebben, kan mij bellen (642368), dan mail ik die even door! (DR)

Cetti's zangers

Nieuwe vangkraal in Maashorst

Er is een nieuwe vangkraal gebouwd in het huidige wengebied van de wisenten, vlakbij de Weversweg, bedoeld voor het diervriendelijk vangen, behandelen en transporteren van de drie grote grazers die in de Maashorst leven; taurossen, exmoor pony's en wisenten.

Diervriendelijk

Om goed voor alle grazers te zorgen en ze te verplaatsen naar andere natuurgebieden moeten de beheerders de mogelijkheid hebben om ze te vangen. In het verleden werden wisenten gevangen met een verdovingsschot. Dit is niet zonder risico voor het dier. Bovendien brengt dit onrust te weeg in de kudde, waardoor er maar een enkel dier per keer gevangen kan worden. De enige andere en diervriendelijke manier om meer wisenten tegelijk weg te halen is met behulp van een vangkraal. Hiermee kan de beheerder samen met een dierenarts de gehele kudde in één keer zonder verdoving behandelen en/of gereedmaken voor transport. Veilig voor mens en dier. Wisenten stellen speciale eisen aan een verplaatsing. Er is gekozen voor een gesloten constructie van 2,5 meter hoog, zodat de dieren niet zien wat er buiten gebeurt en daardoor rustig blijven. De dieren worden met voer naar de kraal gelokt. Als ze eenmaal binnen zijn, wordt de kraal gesloten. De schuifdeuren met rolsysteem zijn geschikt voor de doorloophoogte van een wisentstier. Beheerders bevinden zich achter deze omheining, waardoor de vangactie zo rustig en veilig mogelijk verlopen. Door de vangkraal geschikt te maken voor wisenten, is deze gelijk ook geschikt voor grotere taurossen en exmoor pony's.

Locatie

De nieuwe vanglocatie kwam in plaats van de verouderde vanglocatie aan de Hoog Slabroekseweg, die in 2016 werd afgebroken, omdat deze niet meer voldeed. Voor de nieuwe

vangkraal was de locatie in het wengebied van de wisenten, vlak bij de Weversweg in Zeeland, het meest geschikt. De wisenten kennen deze plek goed en voelen zich er op hun gemak. Door de combinatie van bos, grasland en drinkpoel kunnen ze langere tijd leven in de omliggende vangweide, vanuit waar ze naar de kraal worden gelokt. Bovendien is de locatie goed bereikbaar voor transport. De kraal werd gebouwd door aannemer 't Veld uit Schaijk en is gemaakt van Douglas hout dat komt uit plekken van de Maashorst waar het bos moest worden uitgedund. Voor elke gekapte boom worden er één of meerdere terug geplant en voor een nog natuurlijker uitstraling worden er extra bomen en struiken rondom de kraal geplant, zoals lijsterbes, meidoorn en vuilboom. (DR)

Cursus Wilde planten determineren

IVN-Oss en IVN-Veghel bieden aan leden en niet leden een cursus wilde planten determineren aan.

Oefenen met sleutel

In een korte beginnerscursus wordt in vier lesavonden en drie excursies gekeken naar de onderdelen van de plant (bladvorm, bloemopbouw, vruchtbeingsel enz.) en worden zo'n 10 families behandeld. Ook wordt er geoefend met eenvoudige sleutels. Cursusleiders zijn Peter van der Heijden en Karin Koppen. Nederland kent zo'n 1500 wilde planten. Planten die verwant aan elkaar zijn vormen families en geslachten en hebben vaak overeenkomstige kenmerken. Dat vergemakkelijkt het opzoeken en op naam brengen. Het is dan wel heel handig om een aantal termen te kennen om te weten waar je op met letten en wat vaak onderscheidende kenmerken zijn. De twee eerste lessen (15 april en 6 mei) zijn in Oss, de lessen op 13 mei en 10 juni worden in Veghel gegeven. De excursies op 9 mei, 16 mei en 13 juni zullen hierop aansluiten. Kosten €35 voor niet-IVN-leden,

IVN-leden betalen €25. Aanmelden bij P. van der Heijden, ivnoss.secretariaat@gmail.com vóór 1 april a.s. (DR)

Ook dit jaar weer Oer-festival

Na een evaluatie van de tweede editie van het Oer-festival is besloten om dit jaar een derde editie te organiseren.

Het aantal bezoekers (ruim 11.000), de reacties, de samenwerking tussen ondernemers en verenigingen en de optimale beleving van het gebied zijn enkele redenen waarom dit besloten is. Het festival zal weer in de herfstvakantie plaatsvinden. Binnenkort wordt er een informatieavond georganiseerd voor iedereen die wil deelnemen aan het festival. (DR)

Demen-Dieden Nieuwsbrief

Half februari verscheen weer een uitgave van de "Demen-Dieden Nieuwsbrief" over de laatste ontwikkelingen van het Natuurverbeteringsproject Demen-Dieden, een project van K3 Delta, Natuurmonumenten, Wetering Aannemingsbedrijf en Rijkswaterstaat.

Artikelen wethouder en boswachter

In de nieuwsbrief vindt u, naast tal van cijfers en korte informatie, een artikel van de Osse wethouder Johan van der Schoot met de titel "De Maas leeft in Oss" en een artikel met de titel "De natuur bij de mensen brengen, daar staan we voor" van Lianne Schröder, boswachter van Natuurmonumenten. Ook vindt u er een interview met Petra van de Brand en Tim Smit, respectievelijk projectmanager en omgevingsmanager van "Meanderende Maas". We kregen van K3Delta 30 extra papieren exemplaren van de nieuwsbrief, die we uitreikten op onze werkdag op 28 februari en die vonden gretig aftrek. U kunt een papieren of digitale nieuwsbrief aanvragen bij www.K3Delta.nl. (DR)

Kuddes grote grazers Maashorst in balans gebracht

Na de gestage groei van de kuddes grote grazers in de Maashorst is de draagkracht in het gebied bereikt. Daarom zijn recent de aantallen grote grazers geleidelijk teruggebracht. Dit met het oog op groei van de biodiversiteit en het creëren van wildernisnatuur.

Deel wisenten naar Zeeland

Om de overvloedige dieren te vangen is een vangkraal gebouwd. Zo'n vangkraal werkt als volgt: nog vóór het gras echt begint te groeien, lokken de beheerders - Free Nature en Stichting Tauros - de dieren d.m.v. lokkhooi. Zo wennen de dieren aan de vangkraal en worden ze voorbereid. Dit zorgt ervoor dat ze op een kalme manier verplaatst kunnen worden. Men selecteert op publieksvriendelijk gedrag. Ook wordt er naar de samenstelling van de kuddes gekeken. Met name jonge stieren zijn uit het gebied gehaald. Koeien met kalveren die jonger dan 8 maanden zijn verplaatst men doorgaans niet. Er zijn nu 40 taoussen uit de centrale begrazing gehaald en er blijven er 60 over. Van de kudde Exmoor pony's gingen 8 dieren uit de centrale begrazing. De kudde werd gesplitst zodat een deel in het vertrouwde gebied blijft lopen en een deel op de Slabroekse Bergen zijn werk kan doen. Als laatste van de grote grazers waren de wisenten aan de beurt. Van de 25 dieren gingen er 10 naar de provincie Zeeland, waar ze op de voormalige zandplaten, slikken en schorren langs het Krammer Volkerak in de zoete wildernis samen met runderen, reeën en konik-paarden aan de slag gaan om de uitbundige begroeiing kort te houden. (DR)

Steenmeel uitgestrooid boven Maashorst

In de laatste week van november vorig jaar heeft een helikopter steenmeel verspreid over enkele bospercelen van de gemeenten Landerd en Uden.

Voedingsstoffen spoelen uit

Het steenmeel werd uitgestrooid over 22 hectare bos in de gemeente Uden over enkele percelen gelegen ten westen van de Udensedreef en Karlingerweg. Daarnaast ging het om 37 hectare bos in Landerd, ten oosten van de Palmstraat. Steenmeel uitstrooien is één van de herstelmaatregelen die worden genomen om de gevolgen van de stikstofcrisis tegen te gaan. De uitstoot van stikstofoxiden en ammoniak heeft in de Maashorst tot grootschalige bodemverzuring geleid. Door verzuring spoelen voedingsstoffen en mineralen uit de bodem, terwijl er een overmaat aan stikstof overblijft, met ernstige gevolgen voor flora en fauna. Het "POP3-project de Maashorst", één van de maatregelen die zijn gericht op herstel van de biodiversiteit en verhoogde weerbaarheid van de natuur tegen stikstofdepositie en klimaatverandering, financiert deze maatregelen in opdracht van Staatsbosbeheer en de vier Maashorstgemeenten. Bosgroep Zuid Nederland organiseert en begeleidt het project.

Wat is steenmeel?

Het uitstrooien van steenmeel is bedoeld om de disbalans in de bodem te herstellen. Steenmeel, gemaakt van gemalen steen, is rijk aan voedingsstoffen en deze worden geleidelijk afgegeven aan de bodem. Daar profiteren planten en dieren van en het zorgt ervoor dat de biodiversiteit zich kan herstellen.

Bewezen is dat de verspreiding van steenmeel met een helikopter het minst schadelijk is voor bos én bodem en het meest kosteneffectief is. Er wordt 10.000 kilogram steenmeel per hectare verspreid, wat er aanvankelijk uitziet als een dun laagje metselzand op de grond. Met de regen spoelt het materiaal al snel de grond in, waar het zijn nuttige werk tot wel 30 jaar voortzet. (DR)

Pad keldert achterruit

Het is de huismus onder de amfibieën. De gewone pad komt vrijwel in heel Nederland voor. Maar de laatste jaren gaat het niet goed met deze grootste Europese kikker. Uit nieuwe cijfers blijkt dat de aantallen de afgelopen 10 jaar met zeker 30% achteruit zijn gegaan, zo meldt amfibieënonderzoeker Jelger Herder van RAVON in Vroege Vogels.

Herpes

Het is niet klip en kaar waarom de gewone pad zo achteruit gaat in Nederland. Er zijn een aantal mogelijkheden: zo zou de klimaatverandering een rol kunnen spelen. Verder het verdwijnen van leefgebieden, de toename van het verkeer en dus aanrijdingen. Ook landbouwgif zou een rol kunnen spelen. De achteruitgang in de aantallen van de pad in ons land komen overeen met tellingen in Zwitserland en Engeland. En of dat niet genoeg is, waart er mogelijk een nieuw virus in amfibieënland. Althans dit virus zogeheten "amphibian herpesvirus" is al langer bekend in Engeland, Duitsland, Zwitserland en Italië, maar komt mogelijk ook voor in Nederland. Besmette kikkers en paden kunnen sterven aan de infectie, maar dat gebeurt niet altijd. De symptomen uiten zich bij kikkers met name als blaasjes die een gedeelte of het gehele lichaam kunnen bedekken. Deze blaasjes zijn vaak wat harder dan de rest van de huid en kunnen doorsichtig maar ook ondoorzichtig zijn. RAVON roept op om uit te kijken naar padden en kikkers met herpes: www.ravon.nl. (DR)

2019: slecht dagvlinderjaar, paar lichtpuntjes

Vorig jaar was een zeer matig vlinderjaar. De meeste dagvlinders vlogen in lagere aantallen dan de afgelopen dertig jaar. Vooral de soorten van de heide hadden een buitengewoon slecht jaar. Warmteminnaars zoals de koninginnenpage en de kleine parelmoervlinder waren juist erg veel aanwezig. Ook opvallend was de invasie van de distelvlinder.

Heidevlinders trokken naar de stad

In 2018 werd al voorspeld dat 2019 een rampjaar zou worden voor de vlinders van de heide. De grote droogte had op verschillende manieren een negatieve invloed. Doordat er nauwelijks bloeiende heide was, trokken veel vlinders naar steden en dorpen waar ze zich in de tuinen tegoede deden aan de nectar uit vlinderstruiken. Ze konden zich daar echter niet voortplanten en gingen niet terug naar de heide. Niet alle vlinders hadden last van de hitte en de droogte. De koninginnenpage werd in het hele land gezien en was zeer talrijk. Ook een andere warmteminnaar, de kleine parelmoervlinder, kende een heel goed jaar. Op veel plekken in het binnenland werden veel kleine parelmoervlinders gezien en werd ook voortplanting vastgesteld. Deze soort was een jaar of dertig geleden vrijwel alleen in de duinen te vinden, maar voelt zich tegenwoordig ook prima thuis in Noord-Brabant. (DR)

Tauros met jong (foto: Ingrid den Ouden)

Wandelen met Alzheimerpatiënten

De Alzheimer vereniging en IVN-Oss organiseren samen maandelijks, in het bomenpark in Heesch, een wandeling voor mensen met geheugenstoornis en hun mantelzorgers. Ook "Armslag" (Ons Welzijn) organiseert wandelingen vanaf dezelfde locatie.

Mooie momenten beleven

Wandelen is gezond voor iedereen, ontspant en nodigt uit tot het maken van sociale contacten. Frisse buitenlucht en beweging is goed voor je. Iedereen knapt op van een bezoek aan de natuur. De natuur geeft gespreksstof over het weer, over wat de vogels doen en hoe een plant ruikt. Het stimuleert herinneringen aan een boom die vroeger in de tuin stond en de kruiden die men in de soep deed. Een gids van IVN en een vrijwilliger van Alzheimer Noordoost-Brabant zetten verschillende activiteiten in om de natuur optimaal te laten beleven. Samen mooie momenten beleven in de natuur is de gezamenlijke drijfveer. De wandelingen "Natuur doet je goed" vinden plaats op elke eerste vrijdag van de maand vanaf 10.00 uur (koffie drinken) tot 11.30 uur bij het Bomenpark, Vorrsweg 3 in Heesch. Dit jaar dus nog op 3 april, 1 mei, 5 juni, 3 juli, 4 september, 2 oktober en 6 november.

Koffie zelf betalen!

Ook "Armslag" (Ons Welzijn) organiseert elke maand een wandeling vanaf het bomenpark. Deze vinden elke derde vrijdag van de maand plaats vanaf 10.00 uur (koffie drinken) tot 12.00 uur. Data in 2020: 20 maart, 17 april, 15 mei, 19 juni, 17 juli, 21 augustus, 18 september, 16 oktober en 20 november.

Dat betekent dat er twee keer per maand een wandeling start bij het Bomenpark, de ene keer o.l.v. een gids van IVN en de andere keer met een vrijwilliger van Armslag. De deelname aan de wandelingen is gratis maar de kop koffie voorafgaand aan de wandeling is voor eigen rekening. Voor meer informatie over de IVN-wandelingen kunt u contact opnemen met Alice Liedenbaum 0412-626537, email: a.liedenbaum-vanderwie-len@alzheimerwvrijwilligers.nl. Vooraf aanmelden is fijn, maar niet verplicht. Voor meer info over het wandelen met Armslag kunt u contact opnemen met coördinator Ineke Hosli, 0412-452699, email: iwn-hosli@hetnet.nl. (DR)

Wijkbewoners planten struiken

Dat niet alleen de gemeente, natuurorganisaties en de vrijwilligers van Landschapsbeheer Oss struiken planten, lezen we in het januarinumnummer van "De Rucreant", het blad van de Osse wijk De Ruwaard.

Stadse Boer helpt mee

In het blad wordt melding gemaakt van het feit dat een twintigtal wijkbewoners op zaterdag 11 januari, onder de vlag van de wijkraad, zo'n 900 struiken van allerlei soorten hebben geplant langs de Heihoeksingel. Ze deden dat onder de deskundige leiding van hovenier en "stadse boer" Marcel Stokebrook, die er eerder al vele "Green Junkies" plantte. De Wijkraad zorgde voor koffie, thee en een koekje in de pauze en tomatensoep en krentenbollen na afloop en Brabant Wonen stelde een mobiele keet beschikbaar. Wijkbewoners en wijkraad kunnen op een geslaagde dag terugzien. (DR)

Nationale mollentelling

In het weekend van 8/9 februari riepen de Zoogdiervereniging, Vroege Vogels, "Natuurpunt" en de "Jaarrond Tuintelling" iedereen op om mollen(sporen) door te geven. Aan deze oproep is massaal gehoor gegeven, meer dan 50.000 molshopen zijn geteld.

Mollen leven solitair

De meest voorkomende sporen van de mol zijn natuurlijk de molshopen. Deze vallen goed op in weilanden, parken en tuinen, maar ook in het bos. In alle provincies zijn waarnemingen van mollen(sporen) doorgegeven, behalve op de Waddeneilanden. Ondanks het feit dat mollen goed kunnen zwemmen, hebben ze deze eilanden (nog) niet bereikt. In totaal zijn 5.000 waarnemingen ingevoerd, ongeveer 1500 meer dan vorig jaar bij de eerste telling. Dit jaar konden mollen(sporen) ook doorgegeven worden via de "Jaarrond Tuintelling", 185 mensen telden via dat platform meer dan 6.000 molshopen. Hoeveel mollen er geteld zijn, is niet te achterhalen. Eén mol kan tientallen molshopen maken, dit aantal hangt sterk af van de hoeveelheid voedsel in de bodem en de weersomstandigheden. Mollen leven bijna hun hele leven alleen en verdedigen hun territorium fel tegen andere mollen. Alleen tijdens de paartijd (februari-april) zoeken de mannetjes de vrouwtjes op. Ze verlaten dan hun territorium en graven gangen totdat ze een vrouwtje hebben gevonden. Je kunt het hele jaar door waarnemingen blijven doorgeven via www.zoogdiervereniging.nl en www.jaarrondtuintelling.nl. (DR)

Al honderd gediplomeerde Kleurkeurders

Vorig najaar werd "Kleurkeur" gepresenteerd.

Eerste cursussen gegeven

Met "Kleurkeur"*, onderdeel van "Groenkeur", kunnen opdrachtgevers en opdrachtnemers actief aan de slag met een beheer van bermen en groenstroken, waarbij nadrukkelijk rekening wordt gehouden met biodiversiteit. Afgelopen winter zijn de eerste cursussen gegeven en hebben de eerste honderd cursisten met succes het examen gedaan. (DR)

*zie het artikel in de nieuwsbrief van december 2019.

www.kleurkeur.nl

Subsidie NL Doet voor project Eilandjes Lithoijen

Binnenkort wordt het gebied achter de pastorietaan in Lithoijen verder opgeknapt.

Voorheen "rattensloot"

Het is een oud gebied met enige cultuurhistorische waarde, in de volksmond de Rattensloot genoemd, en dat nu is omgedoopt in "De Eilandjes". Er wordt een beukenhaag geplant, een paadje aangelegd en het lage gedeelte wordt enigszins glooiend uitgediept. Ook worden er wat boompjes geplant. Bij "NL Doet" is een aanvraag gedaan voor subsidie, welke ook is goedgekeurd, voor een bedrag van €350.00. "Uit Dorpenieuws Lithoijen"

Recente graafwerkzaamheden bij de Eilandjes in Lithoijen (foto: Tonnie van Hooff)

Nationale tuinvogeltelling

In het weekend van 25 op 26 januari vond de 17e editie plaats van de Nationale Tuinvogeltelling. Een record aantal van ruim 90.000 tuinvogelliefhebbers telden dat weekend in een willekeurig gekozen half uur tijd in totaal 1,5 miljoen vogels. Dat zijn er bijna 13.000 meer dan vorig jaar!

Huismus

Vink grootste verliezer

Evenals voorgaande jaren is de huismus veruit weer de meest getelde soort. Die vogel werd in minder dan de helft van de tuinen waargenomen, maar omdat mussen in groepen leven zijn ze qua absolute aantallen het vaakst gezien. Nummer twee was, evenals vorig jaar, de koolmees, die in meer dan acht van de tien tuinen werd geteld. De pimpelmees, de mees met het blauwe petje, eindigde op plek drie. Op de vierde plaats zien we de kauw en de merel zakte nog iets t.a.v. vorig jaar en bezet nu de vijfde plek. Eén van de oorzaken van de achteruitgang van de laatste jaren is het usutuvirus, waar vooral de merel door getroffen is. Het goede nieuws is wel dat de achteruitgang stopt en lijkt te stabiliseren. Ook de vink, vorig jaar nog goed voor een derde plaats, moest inleveren en bezet nu de zesde plaats. De achtste tot de tiende plaats waren respectievelijk voor de houtduif, de roodborst en de ekster. Ook vorig jaar eindigen die in dezelfde volgorde. Wilt u meer weten over vogels in uw tuin of wilt u de vogels in uw tuin helpen door zelf iets te doen? Check dan voor welke vogels u in uw postgebied iets extra's kan betekenen: doe de "Postcode-vogelcheck". (DR)

In Peellvennen broeden weer kraanvogels

In 2018 werden, voor het eerst sinds eeuwen, weer broedende kraanvogelsesignaleerd in het hoogveen gebied de Peellvennen in Brabant. Hoogveen gebieden zijn zeldzaam in Nederland. De Peellvennen zijn dan ook unieke gebieden, die

gelukkig een Natura 2000 erkenning kregen.

Het gaat om hoogveenmos

Het kwetsbare landschap lijdt echter onder verdroging en hoge stikstofdeposities. Staatsbosbeheer, de provincies Noord-Brabant en Limburg en de waterschappen zijn al jaren druk bezig om de waterhuishouding te verbeteren. En met succes! Het gaat in hoogveen gebieden allemaal om hoogveenmos. Deze plant groeit in dikke kussens, bij voorkeur in natte gebieden. De onderkant van de plant sterft steeds af. De bovenkant blijft door groeien. Hierdoor ontstaat na verloop van tijd een dikke laag dood plantenmateriaal. De planten kussens houden het regenwater als een spons vast. Daardoor groeit het ook boven de grondwaterspiegel. Het mos houdt verder van voedselarm water en een stabiele waterstand. Om het kwetsbare hoogveen gebied voor de toekomst te behouden, was het nodig om de waterhuishouding in het gebied een stuk natter te maken.

Buffer voor regenwater

Er werden 24 kilometer kades aangelegd, 38 stuwen geplaatst, 15 kilometer watergangen gedempt en 4 kilometer waterloop omgelegd. Hierdoor groeit het veenmos beter en ontstaat er weer een hoogveenlandschap. De droge zomers van 2018 en 2019 waren bedreigend voor het gebied, maar gelukkig is de schade beperkt gebleven. De aangelegde kades hielden veel water vast. In de komende jaren gaat het waterpeil nog verder omhoog als de stuwen gaan werken. Belangrijk in de aanpassing van de waterhuishouding was ook dat het gebied kan fungeren als buffer voor regenwater. Dat betekent dat ook de boeren en bewoners in de omgeving minder wateroverlast hebben bij zware regenval! (DR)

Grijze kraanvogel

Muifelbrouwerij verdubbelt productie

Ruim een jaar nadat commissaris van de Koning, Wim van de Donk, op 16 februari 2019 de nieuwe brouwerij van de Muifel aan de Vikingenweg 5 in Oss opende, was men alweer aan een uitbreiding toe. Er werden drie nieuwe vergistingsketels geplaatst, waardoor de brouwcapaciteit van 30 hl naar 70 hl werd verhoogd. Op zaterdag 7 maart toonde eigenaar Martin Ostendorf tijdens een open dag de nieuwe aanwinsten vol trots aan het publiek. (DR)

Oss derde keer "Meest inspirerende Global Goals Gemeente"

De VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) heeft op 17 januari de gemeente Oss voor de derde keer gekozen als "Meest inspirerende Global gemeente van Nederland". Oss heeft gewonnen in de nieuwe categorie "Grensverlegger". Oss was in 2017 en 2018 ook al winnaar.

Veel lof voor burgemeester!

Net als de VNG heeft de gemeente Oss de Global Goals* omarmd als instrument om aan duurzame ontwikkeling te werken. In 2019 deed Oss mee aan een Brabantse handelsmissie naar Taizhou in China en heeft daar de Global Goals belangrijk onderdeel gemaakt van het programma. Daarnaast geeft Oss in veel andere internationale activiteiten aandacht aan de Global Goals. Bijvoorbeeld bij de opening van het Duurzaamheidsplein en een studiereis naar Silicon Valley.

Veel internationale gasten, van officials tot scholieren en studenten delen kennis rond deze goals. Oss bouwt zo aan een sterk internationaal netwerk voor duurzame ontwikkeling. In 2017 won Oss de titel samen met Utrecht, in 2018 was Oss de enige winnaar. De jury noemde de vernieuwende aanpak en de voortrekkersrol van de Osse burgemeester Wobine Buijs-Glaudemans als belangrijkste redenen voor het kiezen van de gemeente Oss.

*De Global Goals zijn 17 doelen die gelden voor alle landen en voor alle mensen. Het eerste en belangrijkste doel is het beëindigen van extreme armoede. Verder zijn er doelen over gezondheid, onderwijs, schoon drinkwater, klimaatverandering, maar ook doelen voor duurzame energie, minder ongelijkheid en het aanpakken van klimaatverandering. (DR)

Veel jonge dieren Maashorst, blijf alert

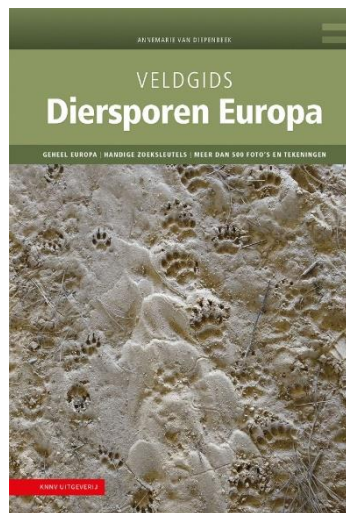
Door de goede omstandigheden in de Maashorst worden er veel kalveren en veulens geboren. Er zijn nu al zes taurus kalveren geboren en er worden nog meer jonge dieren verwacht.

Houd afstand

Blijf dus opletten voor de moeders en (trotse) vaders. Zij willen hun jongen beschermen. Vooral de moeders zien jou niet graag tussen haar en haar veulen of kalf komen. Houd dus afstand (minimaal 50 m). Houd de hond aan de korte riem aangelijnd, voer ze niet en geniet ervan. (DR)

Veldgids Dierensporen Europa

Recent verscheen een compleet herziene en uitgebreide uitgave van de KNNV "Veldgids Dierensporen Europa" uit 1999. De redactie was in handen van Annemarie van Diepenbeek en de illustraties werden verzorgd door Peter Twisk.

100 soorten erbij

In de gids worden de sporen van ruim 340 soorten zoogdieren, vogels, reptielen en amfibieën uitgebreid behandeld, zoals loopsporen, wissels, vraatsporen, prooiresten, foerageersporen, voedselvoorraden, uitwerpselen, braakballen en vervellingen. Met de ruim 700 foto's en 170 tekeningen is deze sporengids de meest complete van Europa. Ten opzichte van zijn voorganger, die maar liefst 7 oplagen kende, zijn er in tekst en beeld de sporen van circa 100 meer soorten bijgekomen, waarvan de helft in aanvulling op nauw verwante en dus sterk gelijkende sporen. Het areaal dekt grofweg heel Europa. Zo zijn er o.a. de sporen van wolf, mangoeste, stekelvarken, auerhoen, bijeneter en enkele spechtensoorten bijgekomen. De gids bevat duidelijke vergelijkende overzichten o.a. van sporen van grote carnivoren, van braakballen van een groot aantal vogelsoorten en van vervellingen van een aantal Europese reptielensoorten. Ook de sporen van veel kleine soorten, zoals berglemming, de steppenmuis en de westelijke blindmol, zijn erbij gekomen. De veldgids (ISBN 978905011707) telt 344 pagina's, kost €37,95 en is te koop bij de boekhandel. (DR)

"Dieren in mijn tuin"

Voor iedereen met een (flinke) tuin heeft de KNNV Uitgeverij, i.s.m. "Jaarrond Tuintelling", een tweetal informatiebronnen beschikbaar, namelijk een handig telschrift, waarin je kunt bijhouden wat er allemaal in je tuin gebeurt en een boek "Hoe help ik de dieren in mijn tuin".

Voor op de vensterbank

Het telschrift helpt je om alle soorten dieren in je tuin heel eenvoudig bij te houden! Met overzichtelijke afvinklijstjes, ruimte voor eigen notities en een veertiental rijk geïllustreerde zoekkaarten van dieren en planten om herkenning gemakkelijker te maken. Aan het telschrift werd ook meegewerkt door de Vlinderstichting, Vogelbescherming Nederland, Sovon Vogelonderzoek Nederland, EIS Kenniscentrum Insecten, FLORON, RAVON en de Zoogdiervereeniging. Het telschrift (ISBN 97890050117166) telt 96 pagina's paperback is geïllustreerd door Chris Shields en kost €9,95.

Tuin een dierenparadijsje

Het boek "Hoe help ik de dieren in mijn tuin?" van Helen Bostock en Sophie Collins bevat meer dan 100 inspirerende, duurzame ideeën om het dierenleven in je tuin te verrijken. Naast eenvoudige, betaalbare projecten, zoals de bouw van een egelhuisje of een dier-vriendelijke vijver, bevat het boek ook informatie over de beste bloemen voor bestuivende insecten, hoe je kunt tuinieren zonder schadelijke chemische bestrijdingsmiddelen en hoe je een gazon in een bloemenweelde kunt veranderen. Ook het verzorgen en hulp bieden aan de dieren in je tuin komt aan bod. Bij elkaar opgeteld vormen onze voor- en achtertuinen in potentie een gigantisch leefgebied voor wilde dieren.

Dit boek laat zien wat iedereen zelf kan doen met zijn eigen tuin, hoe klein dan ook, om een tastbare bijdrage te leveren aan de biodiversiteit van je eigen omgeving. Het boek van 224 pagina's met ISBN-nummer 9789050117272 kost €21,95. (DR)

Boek 25 jaar Kaaistoep

Ter gelegenheid van 25 jaar onderzoek in Natuurgebied de "Kaaistoep" heeft de KNNV afdeling Tilburg het boek "De Kaaistoep" uitgegeven. Het kost 25 euro en is te koop bij het natuurmuseum Brabant in Tilburg en bij de boekhandels Gianotten en Livius in Tilburg.

Twaalf speciale excursies

Al 25 jaar onderzoeken zo'n dertig leden van de KNNV afdeling Tilburg heel nauwkeurig de natuur in het - 450 ha grote - natuurgebied de "Kaaistoep" bij Tilburg, het best onderzochte stuk natuur in Nederland. Inmiddels zijn er bijna 9.000 verschillende soorten planten en dieren in het gebied gevonden, waaronder 125 nieuwe soorten voor Nederland en zelfs drie nieuwe soorten voor de wereld! Een zo lang lopend natuuronderzoek, uitgevoerd door vrijwilligers, is uniek in Nederland en een rode draad voor de vrijwilligers uit Tilburg om deze mijlpaal in 2020 te vieren met tal van activiteiten. Zo was er op 14 maart het symposium "Citizen Science", waarop men o.a. trots het jubileumboek presenteerde en vanaf half april tot half december vinden er 12 excursies plaats. Daarbij heeft elke excursie een ander aspect. Zeer de moeite waard voor de echte liefhebbers van flora en fauna. Onze vrijwilligersgroep, die tijdens haar dagje uit in 2014 zo'n excursie meemaakte, denkt daar nog steeds met veel plezier aan terug! (Zie de nieuwsbrief van september 2014.) (DR)

www.dekaaistoep.nl

Vernieuwde editie Heukels Flora

Op 13 februari werd in Naturalis Biodiversity in Leiden de 24e editie gelanceerd van "Heukels' Flora van Nederland", één van de bekendste en oudste (1883) veldgidsen om Nederlandse flora te identificeren.

Nederlands kroon

De nieuwe editie telt ruim 2500 verschillende planten, twintig procent meer dan de vorige uitgave uit 2005. Met de nieuwe uitgave is het standaardwerk weer helemaal up-to-date met de stand van de huidige Nederlandse natuur. In de nieuwe uitgave zijn niet alleen planten toegevoegd, invasieve en giftige planten zijn ook duidelijk aangegeven. Nieuwe tabs en een kleurenindeling maken planten identificeren gemakkelijker dan ooit. Voor de nieuwe editie is intensief contact geweest met ervaren floristen en zijn de nieuwste inzichten uit de internationale taxonomische literatuur meegenomen. De nieuwe tekeningen van Esmée Winkel maken het boek mooier dan ooit. Lenie Duistermaat, hoofdauteur van de nieuwe editie en onderzoeker bij Naturalis noemt het werk een Nederlands icoon. Heukels' Flora, ISBN 9789001589561. (DR)

Frater Willibrordusprijs uitgereikt

Op 23 februari werd in het radioprogramma "Vroege Vogels" voor de eerste keer de "Frater Willibrordusprijs" uitgereikt aan Hans Gartner. Hij won de prijs door zijn beschrijving van een invasie van distelvlinders en ontving een aquarel met distelvlinders van Erik van Ommen.

Leer van eerstelingen in natuur

De prijs die in het leven is geroepen voor de mooiste, meest inspirerende waarneming op de "Fenolijn", (al 20 jaar een vaste rubriek in V.V.) en werd vernoemd naar Frater Willibrordus, die vanaf het begin van de "Fenolijn" één van de trouwste bellers was. Hij was altijd betrokken en vond het zijn taak om bij te houden wat er in de natuur onder invloed van het klimaat veranderde. Al vanaf het moment dat hij het klooster inging, was hij gefascineerd door de natuur en speciaal de fenologie.* Hij wilde de luisteraar altijd iets bijbrengen en meegeven. Dat vooral maakte hem geliefd. Frater Willibrordus overleed in september 2019. (DR)

* Fenologie is de studie van het verband tussen organische natuurverschijnselen, de meteorologische omstandigheden en de tijdstippen in het jaar en is een onderdeel van de ecologie.

Kijk op exoten

Op 20 februari verscheen het 29e nummer van de nieuwsbrief "Kijk op Exoten". In die nieuwsbrief die gratis te downloaden is en vier keer per jaar verschijnt, worden schadelijke exotische importplanten en -dieren vermeld.

Informatievoorziening vergroten

Met de uitgifte van de nieuwsbrief willen de partners uit het Signaleringsproject Exoten (SOVON, RAVON, FLORON, NMV, EIS, Vlinderstichting en Zoogdiervereeniging) de informatievoorziening richting vrijwilligers en andere geïnteresseerden vergroten. Zo zijn er al vele tientallen exotische soorten (water)planten, zoogdieren, vogels, vissen en insecten aan bod gekomen. Van de planten zijn dat o.a. de reuzenbalsemien, de reuzenberenklauw en de Japanse duizendknoop, van de waterplanten de smalle waterpest en de grote waternavel, van de zoogdieren de beverrat, de muskusrat, de

wasbeer, de wasbeerhond, de grijze eekhoorn en de Amerikaanse rode eekhoorn. Van de vogels zijn de nijlgans en de halsbandparkiet de bekendste en verder staan er nog drie schildpaddensoorten en een zestal kreeft- en krabbensoorten op de lijst, zoals de rode Amerikaanse rivierkreeft, die bijna alle inheemse kreeftensoorten verdrven heeft. Ook zijn er nog de exotische gele en koortsmuggen, zoals de Aziatische bosmug en de Amerikaanse tijgermug. Meer informatie vind je op: www.kijk-opexoten.nl. (DR)

* Met exoten worden uitheemse planten en dieren aangeduid die Nederland niet op eigen kracht hebben kunnen bereiken, maar die door menselijk handelen (transport, infrastructuur) in de Nederlandse natuur zijn terechtgekomen.

Minder plastic in natuur dankzij nieuwe app

Het is van groot belang voor ons zelf, maar ook voor bijvoorbeeld land- en zeedieren, dat we van onze "plasticverslaving" afkomen. Daarom lanceerde het Wereld Natuur Fonds (WWF) de "Plastic Afvalten App".

Iedereen moet meedoen

Deze app bestaat uit een dertig dagen challenge, waarmee je stapsgewijs en op een leuke manier plastic kunt verminderen. Er belanden per uur bijna tien olympische zwembaden aan plastic in zee. Elk jaar komt er maar liefst acht miljoen ton plastic in de oceanen terecht. Als we niks doen, dan zal de hoeveelheid in 2030 verdubbeld zijn, met alle gevolgen van dien voor zeedieren en mensen. Daarom moeten we nu met zijn allen in actie komen! Volgens het WWF ligt de oplossing voor het oprapen: het gebruik van wegwerpplastic liefst zo snel mogelijk stoppen! Dus download de "Plastic Afvalten App" via de App Store of Google Play. De app is ontwikkeld in samenwerking met "Elastique". (DR)

Internationale Modderdag

Op maandag 29 juni wordt, voor de zevende keer in successie, in ons land weer de Internationale Modderdag georganiseerd. Op die dag zullen zo'n 150.000 kinderen op 3100 kinderopvanglocaties, basisscholen en openbare plekken heerlijk met modder gaan spelen.

Goed voor immuunsysteem

Kinderen tot en met 12 jaar kunnen moddertaarten bakken en maskers en glijbanen maken tijdens de modderdag, die mede mogelijk is gemaakt door IVN-Natuureducatie. Met modder spelen is belangrijk, omdat kinderen in Nederland heel beperkt buiten spelen. Uit onderzoek blijkt dat in de modder spelen bijdraagt aan een goede weerstand. Modder zit vol goede bacteriën en mineralen, die extra bescherming bieden bij infecties. En, het klinkt misschien niet lekker, een beetje zand eten zorgt voor een goede kickstart van het immuunsysteem. In modder zit zelfs een antidepressivum, de bacterie "mycobacterium vacrae", die helpt bij het aanmaken van het gelukshormoon serotonine. Ook verkleint buiten spelen de kans op overgewicht en ontwikkelen kinderen zo hun ruimtelijk inzicht en creatief vermogen. International Mud Day is in 2011 in Nepal ontstaan en nu doen inmiddels honderdduizenden kinderen in 13 landen mee aan Mud Day. (DR)

Grutto is DWDD-vogel 2019

Een happening van formaat in Nieuw-Zeeland en Australië: de jaarlijkse verkiezing van de vogel van het jaar. Billboards, commercials, zelfs het journaal besteedt er uitgebreid aandacht aan. Doel is om de dalende vogelstand en de noodzaak tot beschermende maatregelen onder de aandacht te brengen.

Oer-Hollandse weidevogel

Het uitstekend bekeken tv-programma "De Wereld Draait Door" vond het de hoogste tijd voor een Nederlandse variant. Dus kwamen in de uitzending van 25 november vorig jaar vier nominaties langs, die werden toegelicht door vogelaars Ruben Terlouw, Camilla Dreef, Arjan Dwarshuis en Vroege Vogels-presentator Menno Bentveld. In de uitzending van 6 december werd de DWDD-vogel van 2019 bekend gemaakt:

de grutto!!! Fijn dat de grutto eens goed in het zonnetje wordt gezet. Het is een oer-Hollandse weidevogel en nergens in Europa broeden zoveel grutto's als in Nederland. Maar hij heeft het niet makkelijk, want de natuurwaarden van het boerenland staan zwaar onder druk. Waar het boerenbedrijf nog ruimte laat voor de natuur, daar gedijt de grutto. Zo is hij de ambassadeur van agrarisch land, waar productie en natuur in balans zijn. In 2016 is de grutto uitgekozen tot nationale vogel en nu dus DWDD-vogel van het jaar 2019. Niet voor niets hopelijk. Laten we alles op alles zetten om Nederland leefbaar te houden voor de grutto. (DR)

Bijeenkomst Waterveiligheid Lith druk bezocht

Zo'n 500 mensen bezochten op 2 februari de hoogwaterbijeenkomst in de Snoeck in Lith, georganiseerd door Waterschap Aa en Maas. Daar blikte men terug op het extreme hoogwater in 1995, nu 25 jaar geleden.

Veel positieve reacties

Maar ook werd de blik op het heden en de toekomst gericht, want het hoogwater van toen benadrukte dat waterveiligheid niet vanzelfsprekend is en dat men daar blijvend aan moet werken. Daarom was ook "Menderende Maas" aanwezig, met informatiemateriaal en projectmedewerkers om het project te presenteren. Veel bezoekers konden zich het hoogwater van 1995 nog goed herinneren en deelden verhalen en herinneringen. Onder hen ook diverse (oud)medewerkers van het waterschap, die door goede samenwerking en vele noodmaatregelen destijds de schade beperkt hielden. Ook voor de dijkversterkingsprojecten Ravenstein-Lith en Cuijk-Ravenstein was grote belangstelling, net als voor de medewerkers die vertelden over hoe het waterschap de dijken veilig houdt en wat je het beste kunt doen als er toch onverhoopt een overstroming is. Met een zandzakkenrace en "waterliedjes" van een band werd het een afwisselende en sfeervolle bijeenkomst met veel positieve reacties. (DR)

Rijk bodemleven

22% van alle diersoorten in ons land leeft in of op de bodem. Bodemdieren maken dus een belangrijk deel uit van de Nederlandse biodiversiteit.

Zuurstof in de bodem

Het gaat in de meeste gevallen om heel kleine dieren. In een vierkante meter grond kunnen meer dan 100.000 diertjes leven die je met het blote oog niet kunt zien. En dan zit het ook nog vol met schimmeldraden. In een theelepeltje aarde kan wel twee kilometer aan schimmeldraad zitten. Al die diertjes en schimmels zijn onmisbaar. Ze zorgen ervoor dat er voedsel is voor planten en dieren die boven de grond leven. Ook houden ze de grond los en kruimig, kan er zuurstof in de bodem komen en kan de bodem ook meer water vasthouden.

Begraaf je onderbroek!

De kwaliteit van de bodem wordt sinds kort op een wel heel bijzondere manier gemeten. Via het ingraven van een katoenen onderbroek! Wetenschappers hebben deze methode gebruikt om onderzoek te doen naar de bodemactiviteit bij veehouders en boomtelers in het Groene Woud in Brabant. De shorts werden op een diepte van 10 centimeter begraven in jong en oud grasland en in bouwland. Na enkele maanden werden ze er weer uit gehaald. Wat bleek? De bodem had de onderbroek vrijwel helemaal opgepeuzeld. Slechts het elastiek was ervan over! Met de proef is duidelijk geworden dat de activiteit van het bodemleven hoog was. Wil jij ook de afbraak van organische stof meten met een onderbroek? Kies het liefste een biologische katoenen onderbroek en laat deze twee tot drie maanden in de bodem, zeker niet langer! Zorg dat de onderbroek mooi plat in de bodem zit. Test verschillende locaties en laat je verrassen door het resultaat. (DR)

Brabant zorgt voor nieuw en toekomstbestendig bos

De komende 10 jaar gaat de provincie Noord-Brabant de bossen toekomstbestendig maken. Dat gebeurt door 60.000 hectare van de 70.000 hectare bos geleidelijk te vernieuwen. Daarnaast wordt 13.000 hectare nieuw bos aangelegd. 8.000 hectare binnen het bestaande Natuurnetwerk Brabant en maximaal 5.000 hectare daarbuiten.

Veel animo aanleg bossen

Dit staat in de "Brabantse Bossen strategie" die eind januari door Gedeputeerde Staten is vastgelegd. Een groot deel van de Brabantse bossen is eenzijdig en bestaat uit eenzelfde soort bomen van ongeveer dezelfde leeftijd. De toestand van deze bossen is matig tot slecht. Dat is een groot probleem, want bossen zijn onze belangrijkste bron van biodiversiteit. Bossen houden water vast en spelen ook een grote rol in de vastlegging van CO2 en stikstof. Daarnaast zijn de bossen voor Brabanders een belangrijk gebied voor recreatie, zorgen ze voor schone lucht en verkoeling in hete zomers. En hoe meer divers het bos is, hoe beter al deze functies worden vervuld. Hout als bouw materiaal is ook duurzaam als alternatief voor veel toepassingen van beton en staal. Meer en vitaler bos is dus van groot belang. Door bossen meer divers te maken (meer soorten, verschillende groottes en op veel plekken) ontstaat een gevarieerder bos met bomen van verschillende levensduur, dat zichzelf daarvoor steeds kan vernieuwen. Er is veel animo voor de aanleg van nieuwe bossen en de aanplant van nieuwe bomen. Aan zijn bedrijven, vermogende particulieren en burgerinitiatieven die zoeken naar projecten, zoals nieuwe bossen, waar direct zichtbaar in geïnvesteerd kan worden als onderdeel van een duurzaamheidsstrategie, imago of maatschappelijke betrokkenheid. (DR)

Impressie van het Aa-dal

Landschapsbeheer Aa-dal ontving Groen-blauwe handdruk

Onze collega's van De Stichting Landschapsbeheer Aa-dal (SLA) hebben in december 2019 een Groen-blauwe handdruk gekregen van Waterschap Aa en Maas. De stichting ontving deze aanmoedigingsprijs t.w.v. €500,- voor haar inzet voor de natuur in het dal van de Aa.

Modern burgerinitiatief

Landschapsbeheer Aa-dal, dat zo'n 50 leden telt, werd in april 2014 opgericht en is voortgekomen uit een vriendengroep (waaronder ook onze oud-vrijwilliger Oscar Bakhuizen) die voor eigen plezier en gebruik verantwoord hout ging hakken in het bos van Brabants Landschap bij Kasteel Heeswijk. De groep is uitgegroeid tot een modern burgerinitiatief, dat verantwoordelijkheid neemt voor het beheer en onderhoud van een aantal objecten in het dal van de Aa nabij Berlicum en Middelrode. Behalve bij Kasteel Heeswijk is Landschapsbeheer Aa-dal inmiddels actief op het cultuurhistorisch, ecologisch en recreatief betekenisvolle landgoed Seldensate en in de natuur- en landschapselementen in het Oude Aa-dal aan de Dungense zijde van de Zuid-Willemsvaart. Landschapsbeheer Oss is een mooi voorbeeld voor de club uit Berlicum zoals men zich graag verder zou willen ontwikkelen, zei Bakhuizen. (DR)

www.landschapsbeheeraadal.nl

Terugblik Natuurmonumenten

Het jaar 2019 was voor Natuurmonumenten een jaar waarin veel is gebeurd. Samen met haar achterban heeft men bloemen de ruimte gegeven. Liefst 230.000 mensen vroegen een actiepakket met bloemenzaad aan. Goed voor een geurende bloemenzee met een omvang van ruim 60 voetbalvelden.

Platform voor vrijwilligers

Ook heeft men de banden met de landbouw aangehaald voor meer bloemrijke natuur in het buitengebied. In haar eigen gebieden heeft Natuurmonumenten de toegankelijkheid verbeterd voor mensen met een beperking door de campagne "Onbeperkt genieten". En men heeft een prachtig digitaal platform voor al haar eigen vrijwilligers gelanceerd, waarop medewerkers en vrijwilligers elkaar beter kunnen vinden en gemakkelijk kunnen samenwerken. Mooie voorbeelden van hoe Natuurmonumenten een sterkere beweging wordt voor de natuur in Nederland. Het is hoopvol dat zoveel mensen in actie willen komen voor de natuur en biodiversiteit. Die biodiversiteit wil men in 2020 nog verder versterken. Vrijwilligers blijven daarbij onmisbaar om die ambitie waar te maken! Verder wil NM dit jaar o.a. een elandpaviljoen maken op de Markerwadden en veel monumenten restaureren. (DR)

De Koornbeemd b.v.

Cultuur- en Civieltechnische werken

Langendonkweg 11b 5345 HR OSS

www.dekoornbeemd.nl

IVN in 2019

De 26.000 leden van IVN-Nederland, die verdeeld zijn over zo'n 170 afdelingen, hebben ons land het afgelopen jaar weer een stuk groener gemaakt, zegt IVN. Ook voor wie dit niet vanzelfsprekend is, zoals ouderen, chronisch zieken, Alzheimer patiënten en kinderen.

Gezond natuur in

Ruim 8.000 deelnemers deden in oktober mee aan de "IVN #2uurnatuur Challenge". Uit onderzoek blijkt dat natuur gezond is en dat mensen die twee uur per week in de natuur doorbrengen, hun leven een hoger cijfer geven. De deelnemers gingen in de donkere herfstmaanden verschillende "Challenges" aan om de natuur te beleven: van een paddotrip tot "dancing in the rain" en fotograferen. Uit een enquête blijkt dat 68,3 % van de respondenten een positief effect op hun gezondheid heeft ervaren tijdens de opdrachten. Zij geven aan zich meer uitgerust, energiek en ontspannen te voelen. Het springen in een plas bijvoorbeeld was voor een 50 plusser een jeugtherinnering. Iets wat hij op zijn leeftijd nu niet zo snel meer zou doen zei hij.

Kleine bossen, grote resultaten

In 2019 is Nederland, samen met scholen, buurten en gemeenten, maar liefst 10.000 m² bos rijker geworden. Er zijn 58 inheemse Tiny Forests aangeplant en zo'n 400 mensen hebben een Tiny Forest in hun achtertuin gerealiseerd! Tiny Forests trekken honderden verschillende dier- en plantensoorten aan. Bij een onderzoek, waarbij 148.255 waarnemingen zijn gedaan, hebben vrijwilligers in totaal 595 soorten gevonden. In 2019 hebben ook 5.000 kinderen 35.656 bomen geplant. Er zijn 282 leerkrachten getraind om de kinderen les te geven in hun eigen buitenleslokaal aan de hand van het Tiny Forest lespakket.

Rivierafval bij bron

IVN ging ook in 2019 verder met de actie "Plasticvrije rivieren in 2030". Met het initiatief "Schone Rivieren", een samenwerking van IVN met de "Plastic Soup Foundation" en "Stichting de Noordzee", pakt men plasticvervuiling aan bij de bron om te zorgen dat plastic niet meer in het water belandt. En er worden gegevens verzameld over de hoeveelheid, samenstelling en herkomst van rivierafval. Er zijn inmiddels

bijna 400 vrijwillige rivieronderzoekers opgeleid, die in het voor- en najaar metingen uitvoeren. Op 211 locaties langs de Maas en de Waal is onderzoek gedaan en in totaal zijn er 153.000 stuks afval geregistreerd. Het onderzoek dat Schone Rivieren, van 2017 t/m 2019 langs de Maas en de Waal heeft uitgevoerd, laat een duidelijk beeld zien: de rivieren zijn vervuild! Gemiddeld worden er bijna 500 stuks afval per 100 meter rivieroever aangetroffen. Ruim 81 % is plastic en daarvan is een kwart wegwerpplastic. Tot slot een positief geluid: vanaf 2020 komen er honderden nieuwe onderzoekers en duizenden opruimers bij!! (DR)

Nature Today in 2019

Anderhalf miljoen mensen keken in 2019 op Nature Today, een record. De eikenprocessierups was veruit het populairste onderwerp in 2019. De helft van de 25 meest gelezen berichten ging over de eikenprocessierups. Ook de paling, stalmuursluiper, stikstof en hyalomma-teek trokken de aandacht.

Bezoek uit 213 landen

In 2019 publiceerde de bij Nature Today betrokken organisaties ruim 800 natuurberichten. Deze berichten werden in totaal 3,3 miljoen keer gelezen door 1,5 miljoen mensen. Dit waren 85 % meer bezoekers dan in het recordjaar 2018. De bezoekers kwamen uit 213 landen. In 2019 is een groot aantal organisaties partner geworden van Nature Today. Dat zijn: Dutch Caribbean Nature Alliance, Wageningen Marine Research, de Bosgroepen, Naturalis Biodiversity Center, de provincies Utrecht en Overijssel, PWN, Wereld Natuurfonds en Staatsbosbeheer.

Alle natuur ter plaatse in beeld

Vorig jaar werd gestart met de ontwikkeling van Nature Today Go, waarvan dit voorjaar de eerste berichten gelanceerd zullen worden. Met Nature Today Go kun je overal in Nederland zien welke dieren en planten je op dat moment tegen kunt komen, hoe je ze kunt herkennen, welke natuuractiviteiten er in de buurt te doen zijn, hoe de kwaliteit van de omgeving ervoor staat en hoe je gezondheidsrisico's kunt beperken (bijvoorbeeld bij teken). Uiteraard zullen in Nature Today Go ook alle natuurberichten te lezen zijn. Je kunt

je gratis abonneren op Nature Today op hun website, dat al door meer dan 22.000 mensen gelezen wordt. (DR)

www.naturetoday.nl

Bosklimaatpilots succesvol

In 2019 zijn er meer dan 80.000 bomen aangeplant voor onderzoek naar klimaatsslim bos en natuurbeheer. Op verschillende locaties zijn aangeplante essenbossen opnieuw ingeplant met loofhoutsoorten, oude dennenbossen zijn gerevitaliseerd en nieuwe voedselbossen zijn aangeplant.

CO₂ reductie

De maatregelen passen in de Bossenstrategie. De pilots worden uitgevoerd onder de "Klimaatvelop Bos, Natuur en Hout". Dit bestaat uit een consortium van 38 partners, gecoördineerd door Wageningen Environmental Research in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De Klimaatvelop Bos, Natuur en Hout maakt deel uit van de algehele klimaatvelop die opgenomen is in het regeerakkoord. Deze loopt tot 2030 en heeft tot doel om demonstratie- en pilotprojecten op te zetten die op termijn tot substantiële kostenreductieve CO₂-emissiereductie kunnen leiden. (DR)

Slow Care Pad in Ruwaard Oss

Vorig jaar september is het "Slow Care Pad" in de Ossewijk de Ruwaard geopend. Het 200 meter lange pad tussen de huizen door, bestaat uit verschillende speeltoestellen, een buitenbieb, een insectenhotel en verpoosplekken, die zowel geschikt zijn voor gezonde als voor gehandicapte gebruikers.

Pad bevordert integratie

Aan het einde van het pad, dat begint halverwege de Da Costastraat, komt men uit in de buurttuin van het "Slow Care Huis Elzeneind". In deze bijzondere, kleinschalige woon- en dagbesteding wonen 24 meervoudig gehandicapte kinderen en jongeren. Er is geen hek of andere afscheiding. De intentie is dat de wijkbewoners en de bewoners van het zorghuis samen gebruik kunnen maken van tuin en pad. Het pad blijkt niet alleen goed voor de integratie van gehandicapte en gezonde kinderen, maar brengt ook de individuele bewoners van de wijk bij elkaar. Het Slow Care Pad, dat gerealiseerd werd door "Vogels avontuurlijk spelen" uit Gemonde, won vorig jaar de gemeentelijke prijsvraag "Praktisch alles Groen". Het project kreeg daarmee het startkapitaal van €15.000, maar het hele project kostte uiteindelijk bijna het tienvoudige. Gelukkig kreeg men financiële hulp van veel kanten. Helaas werden er in de nieuwjaarsnacht de buitenbieb, een naambord en een onderdeel van het insectenhotel door enkele vandalen in de brand gestoken. (DR)

*Met dank aan Brabants Dagblad

www.slowcareelzeneindhuisoss.nl

Speeltoestellen aan het Slow Care Pad in de Ruwaard in Oss (foto: Dick Roza)

Documentaire The Biggest Little Farm

De film *The Biggest Little Farm*, die tal van prijzen won op filmfestivals, is een inspirerend verhaal over het najagen van je dromen en samenwerken met de natuur. Een eerbetoon aan het idealisme, aan de eindeloze complexiteit van de natuur en aan de cyclus van het leven!

Zelfregulerend ecosysteem

John Chester en zijn vrouw Molly wonen al jaren in een klein appartement in Los Angeles en verruilen in 2011 hun huis voor een stuk uitgedroogd land. Hun droom is om daar een unieke boerderij met een bloeiend zelfregulerend ecosysteem neer te zetten. Op de boerderij draait het om samenwerken met de natuur, een zoektocht naar natuurlijk boeren. In de natuur is diversiteit de sleutel waarbij soorten elkaar in toom houden, zodat er niet één uitgroeit tot een plaag. In de documentaire worden de boeren ook getroffen door plagen, maar ze weten het antwoord telkens te vinden in herstel van deze natuurlijke balans. De film laat zien hoe elk beestje en elk plantje een doel heeft en hoe belangrijk het is om te zorgen voor balans in het ecosysteem. (DR)

www.thebiggeslittlecitcity.nl

Ecodorp Boekel bij "Duurzame 100"

Het Ecodorp in Boekel stond vorig jaar op plek 20 van de "Duurzame 100" van het dagblad Trouw. Het Nationaal Groenfonds heeft de grond van het dorp gefinancierd.

Weerstand overwinnen

De uitgangspunten van het Ecodorp, een totaal zelfvoorzienende gemeenschap met een zo klein mogelijke voetafdruk, passen goed bij de doelstellingen van het Groenfonds. De mensen achter het Ecodorp (waaronder ook de kunstenaar Martijn van den Heuvel, de bedenker en uitvoerder van het bijenhôtel de "Golf" in Tuinderij VanTosse) hebben naast financiële hobbels ook qua regelgeving en acceptatie de nodige weerstand moeten overwinnen voor ze echt van start konden gaan. Extra mooi dus dat ze in 2019 bij de "Duurzame 100" behoorden. Trouw presenteert jaarlijks een nieuwe lijst met de groenste denkers en doeners van Nederland. Veel van de mensen achter de projecten die het Groenfonds financiert of anderszins ondersteunt, horen tot die groene denkers en doeners.

Fête de la Nature 2020 samen met IVN

Zo staat in de "Duurzame 100" van vorig jaar ook "Fête de la Nature". Het Groenfonds is één van de "founding fathers" van de Nederlandse editie van dit jaarlijkse natuurfestival. Voor het Fête de la Nature 2020, dat zal plaats vinden op 4, 5 en 6 september, is het

Groenfonds een samenwerking aangegaan met IVN-Natuur-educatie. Projecten als Ecodorp Boekel bevorderen de aantrekkelijkheid en de vitaliteit van het platteland en dragen bij aan een bloeiende regionale economie. Het Ecodorp draagt ook bij aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) van de Verenigde Naties, zoals de verantwoorde en duurzame consumptie en productie. Meer vind je op de volgende websites. (DR)

www.ecodorpboekel.nl
www.nationaalgroenfonds.nl
www.fetedelanature.nl

600 plantensoorten uitgestorven

Bijna 600 plantensoorten zijn de afgelopen 250 jaar in het wild uitgestorven. Dat blijkt uit Zweeds en Brits onderzoek. Dat is meer dan het aantal uitgestorven vogels, zoogdieren en amfibieën bij elkaar! En de schatting van de verdwenen planten is nog aan de lage kant!

Ook dieren en mensen lijden schade

Wetenschappers maken zich grote zorgen over het afnemende aantal plantensoorten in de wereld. Er moet meer aandacht komen voor de bedreigingen van de plantendiversiteit. Planten zijn namelijk essentiële onderdelen in ecosystemen. Stel dat een plant uit het ecosysteem verdwijnt, dan kan het er toe leiden dat ook dieren of schimmels uitsterven. Maar ook mensen zijn afhankelijk van planten. Ze geven ons zuurstof, voedsel, schaduw en bouwmaterialen. Het is dus van groot belang voor de samenleving om te weten hoe, waar en hoeveel plantensoorten er verloren gaan! Het aantal plantensoorten gaat hard achteruit op eilanden, in tropische gebieden en op plekken met een sterk toenemende bevolking. Een belangrijke oorzaak van de achteruitgang is boskap. De snelheid waarmee plantensoorten zijn uitgestorven is in eerdere onderzoeken onderschat. In de laatste 250 jaar zijn er jaarlijks zo'n 2,3 plantensoorten verdwenen. (DR)

Natuurfilms op DVD

Brabants Landschap brengt, in samenwerking met Mark Kapteijns, ieder jaar een natuurfilm uit.

Deze films zijn - exclusief voor donateurs - verkrijgbaar op dvd. De beschikbare titels vindt u hieronder:

Pompveld, "Een oase van rust en stilte";
Groenplaat, "Strandleven aan de rivier";
Maasheggen, "Een eeuwenoud behaaglijk Landschap" (voor iedereen);
Regte Heide, "Leen tussen Leij en hei";
Valkenhorst, "Parel in het Brabantse Zand";
Pannenhoeft, "Natuur in ontwikkeling";
Het Groene Woud, "Brabant tussen steden". (DR)

Boer zoekt vleermuis

Nederland bestaat voor een belangrijk deel uit agrarisch land. Het project "Boer zoekt Vleermuis" stimuleert agrariërs hun erf aantrekkelijker te maken voor vleermuizen door het plaatsen van voorzieningen zoals vleermuiskasten.

Negen soorten waargenomen

De Zoogdierverseniging en CLM* i.s.m. de agrarische natuur- (en landschap)verenigingen voeren het project uit. De Zoogdierverseniging verzorgt het advies voor de voorzieningen en voert samen met vrijwilligers inventarisaties uit. In drie provincies is Boer zoekt Vleermuis actief n.l. in Zuid Holland, Noord-Brabant en Limburg. Boer zoekt Vleermuis Noord-Brabant is een samenwerking van Brabantse agrariërs uit het Groene Woud, Zoogdierverseniging en CLM, ondersteund door de Vleermuiswerkgroep Noord-Brabant. Met het project hebben vijf Brabantse agrariërs in 2013 en 2014 de aanwezigheid van vleermuizen op hun bedrijven geconstateerd. Er zijn in totaal 63 kasten en twee andere vleermuisvoorzieningen geplaatst op de bedrijven, waaronder een paalkast voor vleermuizen van 60 kilo op een paal van 6 m. hoog bij de Philips Fruituin in Eindhoven. Er zijn 9 soorten vleermuizen waargenomen, waar onder 3 bijzondere soorten: kleine dwergvleermuis, ingekorven vleermuis en bosvleermuis. (DR)

*CLM is een onafhankelijk kennis- en adviesbureau op het gebied van landbouw, voedsel, natuur en milieu.

landwinkel®
Spijering

Van het land direct naar de klant!

Groenten, Fruit, Verse salades, Boeren zuivel,
Kaas, Vlees, IJs, Streekproducten en Geschenken

Onze openingstijden:

ma	gesloten
di t/m vr	10:00 - 18:00
za	9:00 - 17:00

Wist u dat de familie Spijering, naast het melkvee bedrijf en de sierviskwekerij, ook een Landwinkel heeft? Hier vindt u een ruim assortiment verse producten uit de regio, waaronder VanTosse streekproducten. Kom snel eens langs, wij helpen u graag!

U vindt ons aan de Oijenseweg 284 in Oss,
net buiten de Oijense Zij naast Spijering Vis.

Oijenseweg 284 - Oss - www.landwinkelspijsierings.nl

MUIFEL

BROUWERIJ

Zin in een Muifelproeverij?

**Bezoek ons nieuwe proeflokaal
op de Vikingenweg 5 in Oss.**

Open op afspraak 06 - 4056 0581

www.muifelbrouwerij.nl

van Liempd
Tuin & Parkmachines

Weijlen 77a 5388 HM Nistelrode
T. 0412- 61 10 04
E. info@vanliempdtuinenpark.nl

Tuin & Bosbouwmachines

Beregeningsmaterialen

Gereedschappen

Service & Reparatie

www.vanliempdtuinenpark.nl

**Nu ook op
DONDERDAG**

**ZOTTE
ZATERDAG
EXTRA*
KORTING
OP DIESEL/BENZINE/LPG**

(*Op basis van de DK brandstof adviesprijs.
Deze korting vervangt de huidige korting)

Servicestation de Kock, Full-service tankstation aan de voorzijde.
Self-service aan de achterzijde. 10L getankt, 2 euro korting op een
wasprogramma naar keuze.

HESCHEWEG 223 OSS

Bijzonder smaakvol!

Terwaenen 28
5341 DG Oss

[@ossetrotse](https://www.facebook.com/ossetrotse)
Christian Chocolaterie Patisserie

Werkgroep Landschapsbeheer Oss

Werkdagen en mededelingen

Werkschema 2020

April

Zaterdag 4, vrijdag 10, woensdag 15, vrijdag 24

Mei

Zaterdag 2, vrijdag 8, woensdag 13, vrijdag 29, vrijdag 22 geen werkdag!!

Juni

Zaterdag 7, vrijdag 12, woensdag 17, vrijdag 26

Werktijden

De werktijd op de werkdagen is van 9.00-12.30 uur. Werklocatie en verzamelplaats worden tijdig per mail bekend gemaakt. Ook langere werktijden en extra werkdagen worden per mail doorgegeven.

Inlichtingen en aan- of afmeldingen

Inlichtingen en aan- of afmeldingen kunt u mailen naar werkgroep@landschapsbeheer-oss.nl of naar pr@land-schapsbeheer-oss.nl. U kunt ook bellen naar 0412-642368.

Telefoonnummers

Henk Smouter (algemeen/projectcoördinator) 06-54288252
Tonnie van Hooff (coördinator beheer) 06-37456820 (ook tijdens de werkdagen).

Klusjesochtend

Iedere dinsdag klusjesochtend op onze Landschapswerf aan de Tolstraat 3, 5342 NH Oss tussen 9.00-12.00 uur. Telefoon 0412-474322.

Rond Kerst en Nieuwjaar

Zoals al jaren gebruikelijk is, verwende het bestuur van Landschapsbeheer Oss ook in de periode december/begin januari haar vrijwilligers weer met enkele attenties.

Blij met kerstpakket

Zo kregen 170 vrijwilligers van onze groepen Oss, Maasdonk en Maren-Kessel en een aantal relaties voor de kerst weer een kerstpakket. Ook de weduwen van onze overleden vrijwilligers Jan van Bernebeek, Leo Broekhuizen, Pim Rinses, Gerard Smit en Tonnie Wittenberg kregen een pakket. Ze waren daar blij verrast en ontroerd over. In het pakket zaten o.a. eigen cranberryproducten, bier van de Muifelbrouwerij, kaas van Boer Spierings, een kerstbrood van de Bakkers Lamers, bonbons van Chocolatier Christian, een mooie en zeer uitvoerige ANWB-natuurgids, een handige drinkkroes en een Landschapsbeheer boodschappentas.

Friet en oliebolletjes

En dan was er op zaterdag 4 januari natuurlijk weer de ge-

bruikelijke nieuwjaarsreceptie op onze werf aan de Tolstraat. Daar konden in een nu supergrote en heerlijk verwarmde partytent van "De zwaan" 84 vrijwilligers en relaties elkaar een goed nieuwjaar toewensen. Natuurlijk weer met een biertje, uit de door Tonnie van Hooff deskundig bediende eigen tap, een wijntje of ander drankje, een stukje kaas en worst en uiteraard natuurlijk ook weer de onuitputtelijk lijkende voorraad snacks van de mobiele frietkraam. Als afronding werden er weer, zoals gebruikelijk, op dinsdag 7 januari zo'n 170 heerlijke, door Christian gebakken, oliebolletjes verorberd op de inloop in de Tolstraat en de werkdag in de tuinderij. Dat het daar niet bij één bol bleef is duidelijk!! (DR)

Vriendenclub Landschapsbeheer

Op 10 februari meldden zich Ancilla en Ruud Swagemakers uit Oss aan als lid van onze vriendenclub. We heten hen van harte welkom en hopen dat zij onze nieuwsbrief met plezier zullen blijven lezen!

Mutaties Vrijwilligersgroep

De afgelopen drie maanden konden we weer drie nieuwe vrijwilligers noteren. Eén vrijwilliger liet zich uitschrijven.

De eerste die zich aanmeldde was Thirza Snijder (67) uit Lithoijen, die het zo naar haar zin had tijdens de natuurwerkdag in haar dorp op 1 november, dat ze zich als vrijwilliger bij Landschapsbeheer aansloot. Haar eerste werkdag na haar debuut in Lithoijen was op de Meerdijk op 25 januari. Vervolgens sloot Gerben Scheltinga (65) uit Berghem zich aan, die al direct na zijn intakegesprek op 14 januari met de dinsdagploeg aan de gang ging. De derde nieuweling tenslotte is 30 jaar en komt uit Oss, en begon op donderdag 23 januari in de tuinderij. Taco Luca, die sinds november 2018 bij ons actief was, liet zich als vrijwilliger uitschrijven vanwege allerlei andere bezigheden. Het totaal aantal vrijwilligers bedraagt nu 178. (DR)

Thirza

Gerben

Paulien van Berlo heeft ter bescherming tegen de koude wind van een vrijwilligersjack een fraaie Koffiemuts gemaakt (foto: Tonnie van Hooff)

Contributiebetalingen Vriendenclub

Hoewel het jaar 2020 al drie maanden oud is, loopt het helaas nog niet storm met de betalingen van de contributie voor dit jaar.

We willen alle leden van de vriendenclub dan ook vriendelijk vragen die contributie zo spoedig mogelijk op onze bankrekening over te maken. Beter is natuurlijk - en ook gemakkelijk voor de penningmeester - om de contributie elk jaar automatisch te laten afschrijven door uw bank.

En nog iets anders: een veertigtal leden van de vriendenclub heeft de contributie over 2019 nog niet betaald, ondanks een tweetal herinneringen. Kijkt u en eens of u daar toevallig ook bij bent?

De contributie bedraagt minimaal €10,- per jaar en kan overgemaakt worden op de bankrekening van Landschapsbeheer Oss NL 94 RABO 0170 4198 94 o.v.v. vriendenclub. (DR)